Došlo - 4. IX. 1930
..... krat, ... prilog.

Poštnina plačana v gotovini.

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. — Posamezna številka Din 1'—, na 16 straneh Din 2'—, mesečna naročnina Din 20'—, za tujino Din 30'—. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva ulica 23. Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71.

Jugoslovan

Cena Din 1·—

Rokopisov ne vračamo. — Oglasi po tarifi in dogovoru.

Uprava
v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68.
Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24, telefon 29-60.
Podružnica v Celju, Slomškov trg štev. 4.

Št. 80 — Ljubljana, četrtek, dne 4. septembra 1930 — Leto I.

Položaj na Poljskem po razpustu parlamenta

Prazen strah opozicije - Nove volitve po starem volilnem redu - Mirno zadržanje javnosti - Slabi izgledi za reformo ustave parlamentarnim potom

Varšava, 3. septembra. Vsa poljska javnost stoji še vedno pod vtisom notranje - političnih dogodkov. Kljub nemški propagandi za revizijo mej na škodo Poljske je vendar razpust parlamenta napravil posebno na parlamentarne kroge tako globok vtis, da posvečajo ti poslednji vso svojo pozornost le temu vprašanju.

Vprašanje spremembe ustave

Dekret o razpustu sejma in senata je vse poslance zelo neprijetno iznenadil, ker ni nihče pričakoval tako naglih odločitev. Sedaj, ko so bivši poslanci in vsa javnost postavljeni pred gotovo dejstvo, pa je prišlo v ospredje drugo vpražanje, **namreč vprašanje spremembe ustave, katero dekret predsednika republike o razpustitvi parlamenta izrecno omenja kot enega izmed ciljev poljske politike.** Javnost se vprašuje, ali se bo sprememba ustave izvršila naredbenim potom in še pred volitvami, ali pa se bodo vršile nove volitve na podlagi dosedanjih ustavnih določb.

Posebno opozicija se boji, da bo ustavna reforma oktroirana. V skladu s tem strahom so nekatere opozicijonalne stranke že izdale proglase na narod, v katerih zahtevajo, da se morajo vršiti nove volitve po dosedanjem volilnem redu.

Z ozirom na ta strah opozicijonalnih strank je treba podčrtati, da so ostale do sedaj vse določbe ustave v veljavi. Čl. 26. poljske ustave določa, da se nove volitve morajo izvršiti v teku devetdeset dni po razpustu parlamenta, a volilni red predpisuje, da se morajo volitve opraviti najkasneje osem in sedemdeset dni po dnevu, ko so bile razpisane v uradnem listu. V dekretu predsednika republike, ki je bil objavljen 30. avgusta, je določen dan volitev za sejm na 16., a za senat na 23. novembra, **tako da je tudi v tem pogledu postopanje nove vlade v skladu z ustavo.**

Sprva se je mislilo, da se je zgodilo to samo zato, da bi se opoziciji ne dalo preveč časa na razpolago, da se pripravi za novo volilno borbo. Toda sedaj izjavljajo vsi listi opozicije, da pozdravljajo naredbo predsednika republike, da se bodo vršile nove volitve že 78. dan po razpustu sejma in senata. Poljska javnost je namreč o sporu med vlado in parlamentom že davno temeljito obveščena in opozicija misli, da sploh niso potrebne nikake posebne volilne priprave.

Razpoloženje v javnosti je do sedaj popolnoma mirno. Opozicijonalne stranke si sicer prizadevajo, da pridobijo javnost zase **ter naglašajo, da je treba, če naj bodo volitve zares izraz narodne volje, ohraniti dosedanjo ustavo.** V vladnih krogih pa stojijo vodilne osebe na stališču, da morajo prinesti nove volitve popolno spremembo dosedanjih prilik. Vladni blok bo radi tega stopil pred javnost s programom, ki bo vseboval tudi spremembo sedanje ustave v smislu dekreta predsednika republike, v katerem je bilo rečeno, da je ena izmed nalog bodočega parlamenta, da izvede tudi spremembo ustave. Te besede so eden izmed momentov, ki so povzročili v poljski javnosti govorice, da bo ustava spremenjena naredbenim potom. Znano je namreč, da je potreba za spremembo ustave štiripetinska večina, torej od 444 poslancev 300. **Spričo strankarske razcepljenosti na Poljskem pa je taka večina izključena.**

Vsa Poljska se nahaja za sedaj v stanju mirnega čakanja. Letos se ne slišijo niti prerokovanja o izidu volitev. Kar se tega tiče, niti ni mogoče pričakovati kakih večjih sprememb, kajti na Poljskem je zelo mnogo političnih strank in vsaka zguba v enem taboru se le spremeni v dobiček za kak drug tabor. Radi tega je tudi upanje, da bi dale nove volitve zares zanesljivo vladno večino, precej majhno.

Odgovor na vsa vprašanja te vrste pa bo dal mesec november, kateri bo brez dvoma priča ogorčenih borb med vladnim blokom in opozicijonalnimi strankami, katere pa radi nesloge nimajo prevelikih izgledov na večje uspehe.

Mironescu o letošnjem zasedanju Društva narodov

Velika važnost vprašanj, ki so na dnevnem redu — Nespremenljivost mirovnih pogodb

Bukarešta, 3. septembra. n. Romunski zunanji minister Mironescu je pred svojim odhodom v Ženevo izjavil novinarjem, da odpotuje na bližnje zasdanje Društva narodov. Med drugim je dejal, da se namerava poleg drugih evropskih zunanjih ministrov udeležiti važne konference, **ki bo obravnavala vprašanje o Panevropski uniji prej, nego bo zasedal plenum Društva narodov. Ta problem zanima danes ves svet.** Načrt o Panevropski uniji, ki ga je sestavil francoski zunanji minister Briand, in pa sklepi evropske konference bodo predloženi Društvu narodov na eni izmed njegovih sej v drugem tednu.

Drugo važno vprašanje, je izjavil minister Mironescu, je reforma osnovnega pakta Društva narodov samega. **Kellogov pakt docela izključuje in prepoveduje vojno, pakt Društva narodov pa priznava možnost vojne.** To nesoglasje je treba odstraniti. Pa tudi člene 12, 13 in 15 osnovnega pakta Društva narodov bo treba spremeniti, ker želijo skoraj vse države članice, da se uveljavijo razsodbe mednarodnega sodišča v Haagu nele na podlagi absolutne večine, marveč relativne večine glasov članov tega sodišča.

Tretji pomembni problem, ki ga je treba rešiti, **je vsekakor vprašanje o finančni podpori članic Društva narodov v slučaju, da jih kdo neizzvan napade.**

Četrto vprašanje, ki je prav tako važno, je vprašanje o popolni spremenitvi dosedanjega sistema arbitražnega postopanja. Glede te spremembe je Društvo narodov sprejelo že celo vrsto predlogov. Verjetno je, da bo Društvo narodov sprejelo določbo o obveznem priznanju arbitražnih sodišč.

Stališče Romunije je po izjavi zunanjega ministra ostalo doslej in bo tudi v bodoče docela pacifistično. Glede vseh vprašanj namerava Romunija kreniti po poteh mirnega sporazumevanja. Na vsak način pa je naravno, **da se Romunija striktno ravna po določilih mirovnih pogodb in da zastopa stališče njihove nespremenljivosti.**

Češkoslovaški listi o sedanji politiki Nemčije

Izjava dr. Schobra o posledicah varšavske konference za Avstrijo

Praga, 3. septembra. AA. Listi pišejo o dogodkih v Nemčiji. »Narodni osvobzeni« prinaša sliko političnega položaja te države, položaja, ki je privedel do novih volitev. **Ne smemo prelahko vzeti besede, ki so bile izgovorjene o priliki kampanje za revizijo meja in drugih nemških obveznosti.** Posledice se bodo videle v Ženevi, kjer bodo nemški zastopniki morali priznati, v katero smer gre nemška zunanja politika in v koliko se njeni smotri skladajo z obvezami, ki jih je prevzela prejšnja vlada.

»Prager Presse« piše: Gotovo je, da obstoji sen o diktaturi, ki je ni moči uresničiti v sedanjem položaju.

»Narodna Politika« našteva zahteve, ki jih je Nemčija postavila v zadnjem času. List pravi, da je nemška zahteva po reviziji brezobzirna, a nemški državniki vseeno vztrajajo na njej. Treba je samo pomisliti na gospodarsko krizo, ki vlada v vsej Evropi, da se vidi vsa brezobzirnost take zahteve v sedanjem času.

»Bohemia« prinaša intervju z avstrijskim kacelarjem Schobrom o avstrijsko-nemški Panevropski uniji. O vprašanju dunavske federacije je izjavil kancelar Schober tole: **Nikake kombinacije ne more biti brez Nemčije. Nemčija se mora udeležiti vsake kombinacije.**

»Avstrija bo tembolj stremela po tem, da zagotovi naravno solidarnost interesov, ker so se vzhodne agrarne države sestale in sporazumele na varšavski konferenci. — Take kombinacije niso prav nič nevarne za Avstrijo, vendar jo silijo, da ukrene vse potrebno za bodočnost. Jeseni bo parlament izvedel revizijo carinskih tarif, v bližnjem času pa bo podpisana trgovska pogodba z Nemčijo, ker se stališča glede te pogodbe ne razlikujejo mnogo in se samo v malenkostih ne skladajo.

Grki o bodoči zvezi balkanskih držav

Zveza naj bi obsegala tudi Turško in Madjarsko

Beograd, 3. septembra. k. Povodom sklicanja konference za balkansko unijo pišejo grški listi, da bodo morale sestavljati to zvezo vse države med Črnim, Egejskim in Jadranskim morjem in Donavo **in sicer Grčija, Jugoslavija, Madjarska, Romunija, Albanija in Turčija. V tej uniji bodo vse države močne in ne bo jim treba več skrbeti zaradi gospodarske krize, ker bo sama od sebe prestala.** Grški listi verujejo, da bo na tej konferenci dosežen zaželjeni rezultat in da bodo vse države popustile od svojih specijalnih interesov, ker mora biti njihov najvišji interes, da se osvobodijo vplivov drugih večjih sil. Vse zainteresirane države se bodo na ta način osvobodile inozemskega kapitala in ne bodo več toliko odvisne od velikih evropskih držav.

Razširjajte Jugoslovana!

Spremembe v vrhovnem vodstvu Heimwehra

Knez Starhenberg izvoljen za novega predsednika — »Heimwehr« namerava ustanoviti svojo stranko

Dunaj, 3. septembra. n. Snoči se je v Schlagmündu na Koroškem vršila seja vodstva avstrijskih heimwehrovcev. **Na tej seji sta dosedanja voditelja dr. Pfriemer in dr. Steidle podala ostavko na svoj položaj.** — Zbor je soglasno izbral za novega heimwehrovega predsednika **kneza Starhemberga.** Ta je takoj po izvolitvi izjavil, da sprejme mesto vrhovnega voditelja organizacije le pod pogojem, da si sam po lastni volji izbere pomočnike. Večina je to njegovo zahtevo sprejela.

O knezu Starhembergu je znano, da je v ozkih stikih z avstrijskima državnikoma dr. Seiplom in dr. Schoberjem. Dr. Schober se mora baje njemu zahvaliti, da je postal avstrijski kancelar. Knez Starhemberg je namreč odločilno vplival na meščanske stranke, da so se zedinile za Schoberjeve kandidaturo. On sam je vodil pogajanja med zastopniki meščanskih strank in sedanjim avstrijskim kancelarjem.

Ni pa izključeno, **da je pravilno diktaturo kneza Starhemberga v Heimwehru smatrati samo kot spremembo v Heimwehrovi politiki napram meščanskim strankam. O Heimwehru se namreč mnogo govori, da namerava osnovati svojo lastno stranko po vzorcu Hittlerjeve nemške nacionalno-socialistične stranke ter tako pri prihodnjih volitvah samostojno nastopiti.**

Zanimive delne volitve v Angliji

Uspeh imperijalne stranke je ogrožal izvolitev oficijelnega konservativca

London, 3. septembra. AA. Pri delnih volitvah v Bromleyju, ki so bile zaradi smrti konservativnega poslanca Jamesa, je dosegel konservativni kandidat Campbell 12.782 glasov, liberalni kandidat Fordham 11.176, **kandidat združene imperijal. stranke Redwood 9483, delavski kandidat Ashworth pa 5942.** Pri prejšnjih volitvah je imel konservativni kandidat 7077 glasov večine. Kandidat imperijalne stranke je razdelil glasove konservativcev. Zato je v politični javnosti vladalo veliko zanimanje za te volitve.

London, 3. septembra. AA. Delne volitve v Bromleyju so bile prav zanimive in so značilne za sedanji položaj v angleškem strankarskem življenju. **Kandidat združene imperijalne stranke Redwood je ogrožal oficijelnega kandidata konservativne stranke.** Kakor je znano, je imperijalno stranko organiziral znani časopisni magnat lord Rothermere, ki nastopa javno proti konservativni stranki. **Zaradi tega uspeha namerava nova imperijalna stranka postaviti svoje kandidate proti kandidatom konservativne stranke pri vseh delnih volitvah.**

Otvoritev kongresa narodnih manjšin

Šesta letna skupščina se je sestala včeraj v Ženevi pod predsedništvom dr. Wilfana

Ženeva, 3. septembra. d. Danes dopoldne se je sestal kongres evropskih narodnih manjšin pod predsedstvom nekdanjega slovenskega poslanca v italijanskem parlamentu dr. Josipa Wilfana. To je šesta letna skupščina in bo trajala 3 do 4 dni. Kongresa so se prvič udeležili tudi Baski in pa odposlanci Litvancev iz Nemčije. Prišli so tja tudi Romuni iz Jugoslavije. V vsem je zastopanih 30 različnih manjšinskih skupin. Glavni predmet prve seje je bilo poročilo glavnega tajnika kongresa dr. Ammende o prvi točki dnevnega reda, to je o zaključkih, ki izhajajo iz prve sestave avtentičnih poročil o razmerah v posameznih manjšinskih ozemljih. Posamezna poročila so sestavili pristojni voditelji in organizacije dotičnih narodnih skupščin. Dr. Ammende je naglašal, da izhaja iz teh poročil popolnoma jasno, da manjšinski problem v Evropi še ni rešen in da gre za zadevo, ki mora neposredno ali posredno interesirati vso Evropo. Če ne upoštevamo Rusije, potem se mora ceniti število pripadnikov narodnih manjšin nad 40,000.000 milijonov. Le v malo državah ravnajo z manjšinami pravično. V splošnem je na dnevnem redu kulturno in gospodarsko zatiranje manjšin. V nekaterih državah gre preziranje pravic narodnih manjšin do popolne brezpravnosti. in do brutalnega raznorodovanja. Glavni sekretar je pri tej priliki protestiral proti članku g. Poincaré-ja, ki ga je objavil pred kratkim v »Excelsiorju«. **Poudarjal je, da sistematično zatiranje narodnih manjšin v nekaterih državah (omenjal je posebej Italijo) resno ogroža mir v Evropi.** Nato so bile opravljene še razne formalnosti. Prihodnja seja bo jutri.

Ratifikacija pogodbe med Jugoslavijo in Belgijo

Beograd, 3. septembra. AA. V kabinetu ministra za zunanje zadeve je bila 3. t. m. ob 12. izvršena izmenjava ratifikacijskih instrumentov konvencije o pomirjenju in arbitraži podpisane v Beogradu 25. marca t. l. med kraljevino Jugoslavijo in kraljevino Belgijo.

Ne od prave poti!

Iz vseh delov banovine prihajajo poročila, kako raste zanimanje za jugoslovansko misel in kako se množe vrste njenih pristašev. Mi, ki smo čisto v službi jugoslovanske misli, ta njen napredek samo pozdravljamo z željo, da bi čim prej vse Slovence zjedinila jugoslovanska misel.

Ko pa pozdravljamo napredek jugoslovanske misli, moramo pa tudi povdariti, da more jugoslovanski misli v resnici služiti samo tisti, ki ji je **iskreno udan.** Kdor bi postal pristaš jugoslovanske misli iz špekulacije, ker vidi v tej misli ugodno konjunkturo, ta ni pravi pristaš jugoslovanske ideje, ta ne more dobro delati za njen napredek. Kajti ta bo iskal v jugoslovanski akciji svoj dobiček, dočim zahteva jugoslovanska misel, da se ji služi požrtvovalno in z zatajevanjem vseh osebnih in drugih interesov.

Še manj pa služi jugoslovanski misli tisti, ki je postal njen pristaš z namenom, da škoduje drugemu. Cilj jugoslovanske misli je, da pomaga vsem, ki so jugoslovanski državljani in zato je njen prvi aksijom, da mora biti pristaš jugoslovanske akcije vsak Jugoslovan. Nikogar se ne izključuje, nikogar se ne odbija, temveč vsak je dobrodošel, samo da je iskren pristaš jugoslovanske misli, da je ves prežet od volje delati za njeno zmago, da je mož čiste preteklosti in da brezpogojno izpolnjuje povelja našega vrhovnega voditelja.

A še nekaj se mora zahtevati od pristašev jugoslovanske akcije, da so čisto prelomili s staro miselnostjo. Težke izkušnje vse povojne dobe so jasno dokazale, da s staro miselnostjo ni mogoče priti naprej in da je na podlagi stare miselnosti absolutno nemogoče začeti jugoslovansko akcijo. Nova miselnost je zato sploh prvi pogoj jugoslovanske akcije in zato treba novo miselnost izvesti do vseh podrobnosti. Stara doba je zaključena in zato je ni obujati v nobeni obliki. Čisto napačno je ljudi navajati, da zopet mislijo o starih strankah, temveč je treba vse ljudi opozarjati samo na novo stanje in na vzvišene cilje, zaradi katerih je nastalo novo stanje.

Nič obračati pogleda nazaj, temveč samo naprej in vedno samo naprej, da bo vsakomur vedno bolj jasen cilj, h kateremu stremi jugoslovanska akcija. Preteklost, to je zabloda, ki je postavila strankarski interes na najvišje mesto, da je potem zaostalo vse drugo. O tej preteklosti ne besede več, še manj pa ji pripisovati te veljave, da bi iz nje moglo zrasti kaj novega, silnega. Bodočnost, ta nam piše program dela in zato polagati važnost samo na to, da zberemo ljudi, ki znajo in ki hočejo delati in to požrtvovalno in brez stranskih misli.

Enostavna, ko vse velike misli, je jugoslovanska misel in zato je ni treba prav nič priporočati z argumenti prejšnje dobe. Jugoslovansko misel je treba samo propagirati, neumorno in vedno propagirati, da bo vzbudila ljudsko gibanje, ki je najsilnejši motor narodnega napredka. S listimi gesli iz prejšnje dobe se samo ovira jugoslovanska akcija, ki zbira narodnjake brez vseh ostankov iz prejšnje mizerne dobe.

Pa tudi čisto nepotrebno je vsako spominjanje na prejšnje stranke. V jugoslovansko akcijo vstopi vsak brez ozira na to, kateri stranki je pripadal, in njene pristaše cenimo samo po tem, kako iskreno so za jugoslovansko misel in kako delajo za njeno zmago. Vse drugo je postranskega pomena in nevažno. Prav tako pa je tudi čisto odveč spominjati na naprednost, ker je jugoslovanska akcija že sama po sebi višek naprednosti. Saj je jugoslovanska akcija nastala samo zato, da povzroči na vseh poljih in v vseh panogah napredek in zato je naprednjak vsak, ki je iskreno za jugoslovansko akcijo.

Krepko že napreduje jugoslovanska misel in še krepkeje mora napredovati, a vedno hoditi le po pravih poteh. Niti za ped se ne sme odmaknili od prave poti in nobena napačna misel ne sme motiti njene ostro zarisane črte—h cilju. Vedno samo cilj pred očmi, vedno samo pogumno kvišku povzdignjena srca, vedno le za delo pripravljene mišice, to zahteva jugoslovanska akcija od slehernega Jugoslovana in v tem je jamstvo našega napredka. S staro miselnostjo pa čisto proč, ker **že** enkrat nas je privedla na rob propada **in** zato nam ne smejo škodovati niti njeni zadnji ostanki. Še z njimi čez krovl

---

Ganljiva izročitev starih polkovnih zastav v Nišu

Polki moravske divizije jih izročajo ob navdušenih vzklikih Nj. Vel. kralju

Niš, 3. septembra. AA. Danes so v Nišu na svečan način spremili stare polkovne zastave, katere so odpeljali v Beograd. Zjutraj ob 6. uri so bili na vežbališču razvrščeni 16. pehotni polk iz Niša ter prvi konjeniški in tretji pehotni polk iz Pirota. Nekaj po 6. uri je komandant moravske divizije general Ječmenović stopil pred čete ter imel topel govor, **v katerem je naglasil zasluge imenovanih polkov v prošlih vojnah za dobro kralja in velike naše domovine ter jedinstva kraljevine Jugoslavije, želeč vojakom, naj se tudi pod novimi zastavami bore možato in junaški kakor dozdaj za kralja in domovino.** Na koncu govora so vojaki in prisotno občinstvo na poziv generala Ječmenovića navdušeno vzkliknili: Naj živi naš vrhovni komandant Nj. Vel. kralj in njegov dom! Po govoru generala Ječmenovića se je formirala povorka z zastavnim vodom na čelu, kjer so bili vsi oficirji niške garnizije s komandantom moravske divizije generalom Ječmenovićem. Povorka je krenila na postajo. Na peronu postaje so bili zbrani predstavniki civilnih oblasti, vseh kulturnih društev in mnogo Sokolov. Pred odhodom vlaka se je poslovil od zastav predsednik občine. Ob 7. je vlak med sviranjem državne himne odpeljal zastave s številnimi polkovnimi delegacijami v Beograd.

Deputacije naših slavnih polkov v prestolnici

Včeraj so prišla v Beograd odposlanstva iz vseh krajev države

Beograd, 3. septembra. k. Danes so prihajale iz vse države deputacije polkov, ki bodo sprejele nove zastave in se udeležijo svečanosti 6. septembra. Ob 14. uri so prišli polki iz Subotice in Sombora, ob 14.20 polki iz Dravske divizijske oblasti, in sicer iz Škofje Loke, Ljubljane, Celja in Maribora. Deputacije polkov Dravske divizijske oblasti so prišle brez zastav, ker ti polki jih še nimajo in jih bodo sedaj dobili. Ob istem času so prispele tudi deputacije polkov iz Zagreba, s Sušaka, iz Splita itd. Ob 15. uri so prišle deputacije polkov iz Srbije, ki so prinesle s seboj svoje stare slavne zastave. Jutri zjutraj ob 8. se bo vršilo zadnje poskusno defiliranje polkov pred vojnim ministrom generalom Hadžićem. v

Važna konferenca o položaju naših izseljencev

Na konferenci se je dosegel popolen sporazum med zastopniki vlade in izseljeniških organizacij

Beograd, 3. septembra. AA. Konferenca predstavnikov ministrstva socijalne politike in narodnega zdravja s predstavniki naših izseljeniških organizacij v Nemčiji in Franciji se je vršila včeraj in danes v oddelku za socijalno zaščito ministrstva socijalne politike in narodnega zdravja. S strani ministrstva za socijalno politiko in narodno zdravje so prisostvovali: načelnik **Dušan Jeremič,** načelnik splošnega oddelka **Hofmanović,** šef odseka za izseljevanje in priseljevanje **Stjepan Horman** in šef odseka za zavarovanje delavcev **Marko Tujković.** Izseljence sta zastopala g. **Bolha** in župnik v Merlebachu **Anton Hafner.** Na konferenci so razpravljali o željah in predlogih naših delavcev, zaposlenih v Nemčiji in Franciji **v pogledu njihove socijalne in pravne zaščite ter zaščite njihove kulture in prosvetnega položaja kakor tudi o potrebi čimprejšnje sklenitve konvencij za zaščito in zavarovanje delavcev s Francijo, Belgijo in Holandijo, kamor prihaja vedno več naših izseljencev.** Nadalje so proučavali konvencijo iz leta 1928, sklenjeno z Nemčijo, kakor tudi funkcijoniranje dodatnih imenovane konvencije. **Glede vseh teh vprašanj je bila dosežena popolna soglasnost med predstavniki naših izseljencev iz omenjenih držav in predstavniki ministrstva socijalne politike in narodnega zdravja, posebno v pogledu čimboljše organizacije podpore v slučaju nezaposlenosti ter v vprašanju potovanja dece v naša primorska okrevališča.**

Popolen uspeh poleta Pariz - New York

Pristanek v New Yorku se je gladko izvršil — Čestitke predsednika Doumerguea in Hooverja junaškima letalcema

Pariz, 3. septembra. AA. Havas poroča iz Newyorka, **da sta se letalca Costes in Bellonte spustila na tamošnjem letališču ob 19.12.**

Pariz, 3. septembra. AA. Vest o srečnem pristanku letalcev Costesa in Bellonta na newyorškem letališču v Cortisfieldu je prispela v francosko prestolnico okrog polnoči.. Na trgu Concordije je bila zbrana desettisočglava množica, ki je sprejela vest z ogromnimi manifestacijami za francosko letalstvo. Polet francoskih letalcev preko Oceana je trajal 37 ur in 18 minut.

Pariz, 3. septembra. AA. Havas poroča, da je nastalo v Parizu veliko navdušenje, ko so ljudje zvedeli, da sta Costes in Bellonte uspešno preletela Ocean ter se spustila na letališče v Newyorku. Množice ljudstva, zbrane na pariških ulicah, so vzklikale od veselja. Ljudje, ki so prihajali iz gledališč in koncertnih prireditev, so se pridružili množici, tako da so bile vse ulice in veliki bulvarji polni navdušenega občinstva. **Costes je izvršil pristanek gladko po poletu, ki je trajal 37 ur 18 minut.** Aparat je bil prepeljan v Lindbergov hangar. Prihodu letala je prisostvovala ogromna množica.

Pariz, 3. septembra.. AA. Ameriški poslanik v Parizu Edge je poslal brzojavko Costesu in Bellontu, v kateri v navdušenih izrazih čestita k uspešnemu poletu čez Atlantik.

Newyork, 3. septembra. AA. Ameriški predsednik Hoover je poslal predsedniku francoske republike Doumergu brzojavko s čestitkami za čudovit polet čez Ocean.

Pariz, 3. septembra. AA. Minister za zrakoplovstvo Laurent Eynac je v toplih besedah brzojavno čestital Costesu in Bellontu za junaški polet čez Atlantik in jima izrazil hvaležnost domovine.

Pariz, 3. septembra. AA. »Matin« prinaša vest, da bo letalec Costes odlikovan z redom Legije časti druge stopnje. Dalje veli »Matin«, da bo Costesova žena prihodnji teden odpotovala v Newyork, z njo pa letalec Codos, ki bo poskusil zboljšati svetovni rekord v daljavo z letalom »Vprašaj«, in sicer v smeri proti Carigradu.

Uredba pravosodnega ministra dr. Srskića

o ustanovitvi sodišč za mlajše mladoletnike

Beograd, 3. septembra. AA. Na podstavi čl. 435 zakonika o sodnokazenskem postopku je minister pravde dr. Milan Srskić predpisal to-le delki, in sicer sodišča za mlajše mladoletnike:

Čl. 1.

Pri okrajnih sodiščih se ustanove posebni oddelki kot sodišča za mlajše mladoletnike in sicer:

1. Pri sreskem sodišču v Senti za področje istega sodišča in za področje sreskih sodišč v Subotici in Bački Topoli;
2. pri sreskem sodišču v Velikem Bečkereku za področje tega sodišča in za področje sreskega sodišča v Jaši Tomiću;
3. pri sreskem sodišču v Veliki Kikindi za področje istega sodišča in za področje sodišča v Novi Kaniži;
4. pri sreskem sodišču v Somboru za področje tega sodišča in za področje sreskih sodišč v Apatinu, Kuli in Odjacih;
5. pri sreskem sodišču v Čakovcu za področje tega sodišča in za področje sreskega sodišča v Prelogu;
6. pri sreskih sodiščih v Novem Sadu, Starem Bečeju, Titelju, Bački Palanki, Pančevu, Ali Bunarju, Kovačici, Perležu, Novem Bečeju, Darbi, Beli Crkvi, Vršču in banatskem Karlovcu za področje vsakega od teh sreskih sodišč;
7. na vseh sedanjih sreskih sodiščih na področju vrhovnega sodišča v Sarajevu, banskega stola v Zagrebu ter višjega deželnega sodišča v Ljubljani in Splitu za področje vsakega od teh sreskih sodišč.

Čl. 2.

Ta uredba stopi v veljavo dne 15. septembra 1930. Do tega dne morajo biti v smislu čl. 436 zakonika o sodnokazenskem postopku postavljeni sodniki za mlajše mladoletnike.

Prepoved ponovne prodaje pošiljk iz naloženih vagonov

Beograd, 3. septembra. AA. Prepovedana je ponovna prodaja brez iztovorjenja pošiljk v natovorjenih vagonih. V izjemnih primerih dajejo dovoljenja oblastne direkcije železnic. Prednje velja od 10. septembra do 31. decembra 1930. Prepoved se opira na čl. 3. in 80. uredbe o železniškem prometu. (Iz kabineta ministrstva za promet.)

Vplačila obrokov PAB

***Beograd,* 3. septembra. AA.** (Sporočilo Privilegirane agrarne banke.) Z ozirom na vesti, ki so jih prinesli gotovi domači listi, da Privilegirana agrarna banka ne bo zahtevala vplačila tretjega in četrtega obroka svojih delnic do konca tekočega leta, Privilegirana agrarna banka sporoča, da ta vest ni točna, temveč se bo vplačilo vršilo še v toku tega leta, rok in način vplačila pa bo službeno objavljen v najkrajšem času.

Tretji dan tržaškega procesa

Trst, 3. septembra. r. Danes popoldne se je pričel proces proti 18 obtožencem ob 15. uri. Pričelo se je zaslišavanje obtožencev. Prvi del obravnave je trajal do 18·50. V tem času je bil kot prvi zaslišan Slavko Bevk, ki je najprej moral dati svoje osebne podatke, nato pa govoriti o svojem delovanju od leta 1925 dalje. Slavko Bevk je priznal, da je bil po naročilu Rejca dopisnik takrat še izhajajoče »Edinosti«. Kot drugi je bil zaslišan Manfreda, ki je z dvignjeno glavo stopil iz kletke na oder pred sodnika. Tudi on je dolgo časa govoril. Kot tretja je bila zaslišana Frančeškinova, za njo pa Bidovec. Ob 18·50 je predsednik odredil kratek odmor, nakar se je začelo zaslišavanje Miloša.

Prihod kneza Arzena v Beograd

***Beograd,* 3. septembra. l.** Danes dopoldne ob 10·38 je dopotoval v Beograd s simplon expresom v najstrožjem incognitu stric Nj. Vel. kralja Njeg. Vis. knez Arzen. Na kolodvoru je pričakoval princa dvorni maršal general Dimitrijević. Knez Arzen se je z maršalom dvora v avtomobilu odpeljal na dvor. Knez Arzen je z zadovoljstvom opazil velike spremembe v Beogradu, ki ga že več let ni videl. V Beograd je prišel, da se udeleži svečanosti 6. septembra.

Pogreb Vladana Djordjevića

***Beograd,* 3. septembra. l.** V četrtek dne 4. septembra ob 9. se bo vršil pogreb bivšega srbskega ministrskega predsednika Vladana Gjorgjevića.

Imenovanja in premestitve

Beograd, 3. septembra. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog predsednika ministrskega sveta in ministra notranjih zadev je postavljen za prvega pomočnika ministra notranjih zadev v 1/I. **dr. Ivan N. Petrović,** pomočnik ministra notranjih zadev v 1/2a.

Beograd, 3. septembra. AA. S sklepom ministra za trgovino in industrijo so premeščeni:

Rudolf Uznik, strokovni učitelj v 3/II. državne puškarske šole v Kranju, v državno strokovno obrtno šolo srednje tehnične šole v Ljubljani;

Pero Spasojević, učitelj v 3/II. državne puškarske šole v Kranju, v državno strokovno obrtno šolo srednje tehnične šole v Ljubljani;

Jakob Ravnik, strokovni učitelj v 3/III. in vršilec dolžnosti upravnika državne puškarske šole v Kranju, v državno puškarsko šolo v Užice;

Anton Čoš, strokovni učitelj v 3/III. državne strokovne šole v Kranju, v državno puškarsko šolo v Užice — vsi v istem svojstvu.

Beograd, 3. septembra. l. Z rešenjem ministra za socijalno politiko je postavljen za arhivskega uradnika III.-3 državne protezne delavnice v Ljubljani **Simončič Josip.**

Konferenca trgovskih zbornic

Beograd, 3. septembra. AA. 12. t. m. bo v kabinetu prvega pomočnika finančnega ministra Letice konferenca zastopnikov industrijskih, trgovskih in obrtniških zbornic in drugih gospodarskih organizacij iz vse države v svrho priprave materijala za izdelavo uredb glede uveljavitve novega zakona o enotnem davku na poslovni promet. Davčni oddelek finančnega ministrstva je že poslal vabilo gospodarskim organizacijam, da se udeleže te konference.

Licitacija

Beograd, 3. septembra. Direkcija državnih železnic v Sarajevu je razpisala prvo javno ofertalno licitacijo za nabavo raznih kvadratnih, ploščatih, okroglih in kotnih želez. Licitacija bo 8. oktobra 1930. Podrobne informacije se dobe na direkciji.

Treviranus pozvan k redu

Berlin, 3. septembra. AA. Kot poroča »Vossische Zeitung«, je Curtius brzojavno pozval ministra Trevirana, naj bo v bodoče v vprašanjih zunanje politike, za katero odgovarja on, Curtius bolj rezerviran.

Angleški zunanji minister na potu v Ženevo

***London,* 3. septembra. n.** Davi je zunanji minister Henderson odpotoval v Ženevo. Medpotoma se bo ustavil v Parizu, kjer se namerava sestati s francoskim zunanjim ministrom Briandom.

Bivši kronprinc na Dunaju

***Dunaj,* 3. septembra.** Nemški kronprinc Wilhelm je snoči ob 7. dospel na Dunaj in se nastanil v Grand-hotelu.

Madjarski poslanik odpoklican radi Zite

***Madrid,* 3. septembra. k.** Madjarski poslanik v Madridu Matuschka je bil z običajnim dekretom odpoklican. V odpoklicni odredbi ni naveden nikakršen razlog, v diplomatičnih krogih pa se širi govorica, da je bil Matuschka odpoklican iz Madrida zaradi tega, ker je dovolil listom objaviti vest, da se bivša cesarica Zita ne mudi več v Španiji, kar je povzročilo govorice, da je odpotovala na Madjarsko.

Nov govor kancelarja Brüninga

Berlin, 3. septembra. AA. Kancelar Brüning je imel v Aachenu volilni govor, v katerem je razvijal program centruma.

VREMENSKA NAPOVED.

Dunajska vremenska napoved za četrtek 4. septembra: Po manjših motnjah bo sedanje precej jasno vreme v splošnem trajalo naprej, sicer pa malo spremembe.

Četrti dan šumarske in lovske razstave

Vsled ugodnega vremena je obisk velesejmskih prireditev danes znatno narastel. Povečini so to radovedneži, ki ogledujejo razstavljene predmete, posebno pa lovske trofeje, kakor tudi šumarske izdelke. Kupčijskih posetnikov do danes še ni bilo, vendar pa zanimanje za posamezne blagovne skupine prav lepo narašča. Med drugimi posetniki se je javil danes tudi nek ameriški reporter, ki zastopa neko newyorško strokovno glasilo.

Novost današnjega dne je osebno vodstvo in razlaganje šumarske razstave v osebi g. predsednika dvornega svetnika inž. Josipa Rustje. Okrog pol 5. ure se je zbralo v paviljonu »M« večje število posetnikov razstave, katerim je g. dvorni svetnik zelo spretno, strokovnjaško, vendar pa tudi za lajika razumljivo razkazoval šumarsko razstavo do potankosti. Že v uvodu je poudarjal g. dvorni svetnik in tudi na grafikonih pokazal razmerja gozdov v posameznih državah. Ti grafikoni kažejo, da posedujejo Združene države ameriške največ gozda, in sicer znaša pogozdena površina Združenih držav 187 milijonov hektarov. Temu ogromnemu kompleksu sledi evropska Rusija s 149,000.000 ha, med tem ko naša država poseduje 7·58 milijonov ha gozda. Razmerje med gozdom in drugo obdelano zemljo je v naši državi precej visoko v primeri z drugimi sosednjimi državami. Nadalje nam je pokazal g. predavatelj kako čudovito višino dosega iglasto drevje pri nas, saj znaša višina ene smreke na Dolenjskem celih 47 m. Zelo nazorno je raztolmačil relief državnega gozda Kostanjevica, pri katerem se uporablja za prevoz lesa žičnica. Poleg tega reliefa smo opazili debelost 250 let stare tise, ki je bila posekana pred 90. leti blizu Sušaka. V istem predelu razstavnega prostora se nahajajo tudi vse vrste iglastega in listnatega drevja, ki raste v naši državi. Posebno pozornost vzbuja 45 let stara duglazija, ki je bila posekana pri Zidanem mostu. Na nasprotni strani je g. predavatelj nazorno predočil potrebo pogozdovanja Krasa in nam predočil tudi uspehe, ki so se v tem pravcu pri nas dosegli. V zvezi s tem nam je razložil sejanje iglastega in listnatega drevja na mali drevesnici, ki se nahaja sredi razstavnega paviljona. Nadalje nas je vodil g. predavatelj k gozdnim proizvodom. Pokazal nam je pravilno, kakor tudi nepravilno sečnjo dreves. Temu je sledilo prikazivanje smoljarjenja, ki se vrši pri nas v veliki meri v nekaterih gorenjskih in notranjih okrajih, v prav veliki meri pa v Bosni. Narodno gospodarsko važnost nam je pokazal pri raznovrstnih gozdnih sadežih, kakor brusnicah, malinah, borovnicah itd. Nadalje smo imeli priliko občudovati trdnost posameznih lesnih vrst, kakor tudi trdnost istovrstnega lesa, ki raste po različnih krajih. Pred vsem je predavatelj poudaril, da je trdnost lesa na Dolenjskem znatno večja, kakor na Gorenjskem. Za tem nam je g. dvorni svetnik razkazal različno gozdno orodje, razne merilne aparate, aparate za kubiranje ter novejši izum aparata, s katerim se določa obdelanost deske. V naslednjem nam je razložil primitivno ogljarsko kopo, kakor tudi retortno destilacijo lesa, s katero se v naši državi ukvarja angleško-jugoslovanska firma Teslić v Bosni.

V lepi obliki nam je g. predavatelj obrazložil transportna sredstva v gozdu. To vprašanje je eno najvažnejših vsega šumarstva, kajti od tega odvisijo cene lesa in produktivni efekti. V malih modelih nam je pokazal različne riže, vodne kakor tudi suhe, dalje žičnice, splave itd.

Zelo pohvalno se je izrazil o naših semenarnah, ki so vse novejšega porekla in so nas emancipirale od tujega uvoza. Prikazal nam je nadalje različne poskuse posameznih semenarskih tvrdk, ki so ugotovile, da je sejanje iglastega drevja najuspešnejše, če izvira seme z istih višin, kakor se nahajajo površine, na katerih nameravajo izvršiti pogozdovanje.

Predstavil nam je nato nadupravitelja velesposestva Turjak g. Josipa Goedner-ja, ki nam je demonstriral lastno konstrukcijo modela moderne žage. To delo dela pač čast g. konstrukterju, ki je v miniaturi dovršil popolen obrat žage venecijanke, stroj za obrobljenje desk in cirkularke. Gospod upravitelj nam je pojasnil tudi, da je njegov model konstruiran tako, da lahko namesti v njem tudi dva polnojarmenika. Zanimivo je gledati, kako ta mala žagica reže miniaturne deske, kako obroblja deske, kako jih meri na predpisano dolžino 4 metrov do milimetra natančno. Pripomniti moramo, da so vse kovinaste dele tega preciznega dela izvršile Strojne tovarne in livarne v Ljubljani. — Miniaturna žaga ima električni pogon in vzbuja splošno občudovanje občinstva.

Od tu nas je vodil g. predavatelj v oddelek suhe robe. Razložil nam je obodarstvo, rešetarstvo, strugarstvo, škafarstvo in žličarstvo. Poudarjal je, da je naša ribniška lesna industrija velikega gospodarskega pomena za Dravsko banovino in ima veliko zgodovinsko tradicijo.

Naše posetnike pa moramo na lovski razstavi opozoriti še na nekaj, namreč na — pirhe. Da, tudi pirhi se nahajajo, četudi je Velika noč že davno minula — na lovski razstavi. Na mali mizici nasproti srednjega vhoda se nahajajo v stekleni šatulji 4 pirhi, pravi velikonočni pirhi. Le vzemi si marljiv posetnik pirh v roke in občudoval boš umetniške sposobnosti gospoda Toneta Kosa, ki je iz navadnega jajca napravil umotvor. Vsak pirh predstavlja razne lovske epizode. Več ne povemo, le oglejte si te stvari.

Apačani na ljubljanskem velesejmu

Danes ob 13·45 pride v Ljubljano 120 ljudi iz Apač pri Gornji Radgoni, da posetijo gozdarsko in lovsko prireditev. So to večinoma samo Nemci in nekaj naših Prekmurcev slovenske narodnosti, ki so se naselili v Apaški kotlini in ki še dosedaj sploh niso videli Ljubljane. Mnogi od njih poznajo samo Gradec, Radgono in Cmurek, kamor so svoječasno po svoji politični pripadnosti gravitirali. Sedaj pripadajo naši državi, in ker še ne poznajo skoraj prav nič naše Ljubljane, je smatrala tamkajšnja kmetijska podružnica za potrebno, da jih seznani z našim državnim in kulturnim življenjem. Zato je organizirala ta poset, pri čemer sta ji šla kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani in uprava ljubljanskega velesejma velikodušno na roko. V Ljubljani jih bode sprejel na kolodvoru zastopnik banske uprave in uradnik velesejmske uprave. Apačani si nameravajo natančno ogledati vse velesejmske naprave, mesto samo in po možnosti tudi Bled in Bohinj.

Določila za nagradno tekmovanje harmonikarjev

ki se vrši v ponedeljek dne 8. septembra na Ljubljanskem velesejmu ob priliki Šumarske in lovske razstave.

Tekmovanje bo dne 8. septembra od 9.—½1 ure dopoldne in od ½8—7. ure zvečer. Tekmovanja se lahko udeleži vsak harmonikar iz Jugoslavije; vendar pa zamorejo tekmovati harmonikarji, ki se preživljajo izključno z godbo, nadalje izdelovalci in trgovci harmonik, njih nastavljenci in oni sorodniki, ki žive v hiši izdelovalca samo v posebni (IV.) skupini in ne prejmejo nikakih nagrad, marveč samo diplome. Vsi drugi tekmovalci pa lahko tekmujejo v poljubni skupini. Vsak tekmovalec se mora pismeno prijaviti velesejskemu uradu do 15. avgusta t. l.

Tekmuje se v:

1. skupini: Diatonična harmonika, a) lažja kategorija za začetnike, b) težja kategorija za dovršene igralce.

2. skupini: Kromatične harmonike, a) kategorija za začetnike, b) kategorija za dovršene igralce.

3. skupini: Mladinsko tekmovanje za tekmovalce do 12. leta starosti. Ti igrajo lahko na poljubni harmoniki.

4. skupini: a) tekmovalci-profesijonali, b) proizvajalci in trgovci harmonik, njih nastavljenci in svojci. (Glej točko 2. določil).

Vsak tekmovalec igra pred ocenjevalno komisijo po odločitvi iste eden do dva komada. Začetniki igrajo poljubne komade, vendar pa so nedopustni obrabljeni in vedno se ponavljajoči komadi kot n. pr. Holzhacker Marsch, Herkules Walzer, Unter dem Doppeladler, itd. — Dovršeni igralci, ki tekmujejo v težji kategoriji morajo istočasno s prijavo predložiti seznam komadov, ki jih dobro obvladajo. Ocenjevalna komisija izbere od teh komadov enega do dva in jih pred tekmovanjem še javi tekmovalcu, da bo dotične komade odigral na tekmi.

Pri oceni se bo oziralo v prvi vrsti na kakovost izvedbe, a tudi na izbrano skladbo. (Zlasti pri kromatični harmoniki).

Boljše tekmovalce izloči ocenjevalna komisija za ponovno izbirno tekmo, ki se vrši na dan tekmovanja popoldne. Uro in prostor na velesejmu določi ocenjevalna komisija.

Kot posebna skupina se letos dopuščajo k tekmovanju tudi ansambli, največ kvinteti (pet instrumentov). V poštev pride zlasti Schrammel in jazz, in se morajo predvajati skladbe, v katerih je harmonika potrebna.

Vsak tekmovalec se mora ob prihodu na velesejem javiti v sejemskem uradu, kjer dobi tekmovalno številko.

Časovna razvrstitev tekmovanja:

1. skupina, obe kategoriji v ponedeljek dne 8. septembra ves dan.

2. skupina, obe kategoriji dne 8. septembra ob ½3. uri popoldne.

3. skupina, dne 8. septembra ob ½3. uri popoldne.

4. skupina, obe kategoriji dne 8. septembra ob 11. uri dopoldne

5. skupina, ansambli 8. septembra ob ½4. uri popoldne.

Za dobre tekmovalce vsake skupine in kategorije, izvzemši 4. skupine, so predvidene lepe nagrade in diplome. 4. skupina se nagradi samo z diplomami.

Eventuelne spremembe in dopolnila se razglasijo v ljubljanskih dnevnikih in tednikih.

Gledališče

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama.

Začetek ob 20. uri zvečer.

4. septembra, četrtek: Zaprto.
5. septembra, petek: Zaprto.
6. septembra, sobota: **Glavni dobitek.** — Izven. Ljudske cene.

Opera.

Začetek ob 20. uri zvečer.

4. septembra, četrtek: **Grofica Marica**, opereta. Izven. Ljudske cene.
5. septembra, petek: Zaprto.
6. septembra, sobota: **Hasanaginica.** Slavnostna predstava v proslavo rojstnega dne Nj. Vis. prestolonaslednika. Izven. Ljudske cene.

Opozarjamo na nocojšnjo vprizoritev Grofice Marice v ljubljanski operi. Današnja predstava je prva predstava letošnje predsezone po gledaliških počitnicah. Zasedba ista, kakor pri vseh dosedanjih vprizoritvah, z gospo Poličevo v naslovni vlogi in glavni partiji. Grofica Marica je brez dvoma ena najbolj uspelih operet, ki je stalno na našem repertoarju. Za predstavo veljajo znižane operne cene.

Slavnostna operna predstava. — V proslavo rojstnega dne Nj. Vis. prestolonaslednika se bo pela v soboto zvečer Šafranek-Kavičeva opera »Hasanaginica« z gospo Thierryjevo v naslovni partiji.

Dne 7. in 8. t. m. bosta v naši operi dve predstavi, in sicer v nedeljo zvečer »Lohengrin« z gospo Juranićevo iz Zagreba kot gostom. V ponedeljek pa se poje večnolepa opera Prodana nevesta z gospo Gjungjenac kot Marinko, Gostičem kot Jankom, Kecala poje g. Križaj, Vaška g. Kovač. V nedeljo zvečer v operi »Lohengrin« nastopi g. Julij Betteto, prvak naše opere, zadnjič pred svojim odhodom v Monakovo na našem odru.

Ugodnosti za udeležence beograjskih svečanosti dne 6. septembra

Kraljevska banska uprava v Ljubljani razglaša:

Na rojstni dan Njegovega Visočanstva prestolonaslednika Petra dne 6. septembra t. l. se vrši v Beogradu blagoslavljanje in predaja novih zastav vsem pehotnim in konjeniškim polkom in odvzemanje starih zastav.

Za to proslavo je gospod minister za promet odobril sledeče vozne olajšave:

1. brezplačno vožnjo:

a) vsem banskim svetovalcem, po možnosti v I. ali II. razredu;

b) vsem rezervnim častnikom, častnikom-invalidom in vojnim invalidom, kateri bodo na svečanost pozvani v razredu, ki jim pripada po vojaškem činu;

c) predstavnikom Sokola in sokolskih žup, skupaj 27.

2. Vožnjo po četrtinski vozni ceni vsem ostalim, ki bi hoteli, da se udeležijo teh svečanosti.

Kot legitimacije za uživanje voznih olajšav služijo:

a) banskim svetovalcem legitimacije, ki jim jih izdajo bani;

b) rezervnim častnikom, častnikom invalidom in vojnim invalidom, pozivnice, ki se jim dostavijo za prihod na to svečanost;

c) predstavnikom Sokola in sokolskih žup njihove sokolske legitimacije. Naštete vozne ugodnosti veljajo za prihod v Beograd v dneh 3., 4., 5. in 6. septembra t. l., za povratek pa od 6. septembra t. l. zvečer do zaključno 10. septembra tega leta.

Vsi ostali udeležniki kupujejo na odhodnih postajah polovične vozne karte za vožnje v Beograd, katere jim veljajo s pismenim potrdilom posebnega odbora za izdajo teh potrdil v Beogradu, da so se svečanosti udeležili, tudi za povratek.

Ta odbor bo posloval v poslopju direkcije pošte v Beogradu (poleg kolodvora).

Mariborski občinski svet

Maribor, 3. septembra.

Sinoči se je vršila na magistratu seja mestnega občinskega sveta. Na tej seji so se reševale tekoče zadeve.

Med drugim so bila podeljena ta-le gradbena dovoljenja: Nabavljalni zadrugi železničarjev uslužbencev za gradbo mostne tehtnice na Kurilniški cesti, Francu Kolerju za zgradbo pritlične stanovanjske hiše v Koseskega ulici 34, Justinu Gustinčiču za prezidavo avtomobilske garaže na dvorišču hiše v Tattenbachovi ulici št. 14, dr. Francu Stamolu za zgradbo dvonadstropne hiše na Kralja Petra trgu 4, Francu Curku za preureditev gostilniških prostorov v Frankopanovi ulici 11, Rudolfu Sabukošku za zgradbo prizidka za shrambo, Amaliji Kiffmann za zgradbo poslopja za skladišče kuriva in pisarno, Mariborski tehnični tkalnici in apreturi Doctor in drug za zgradbo odprte lope za skladišče.

Uporabna dovoljenja so bila podeljena: Ivanu Bratuši za enonadstropno stanovanjsko hišo na Meljski cesti št. 38, Albinu in Ani Hrovatin za enonadstropno stanovanjsko hišo v Gregorčičevi ulici št. 52, Ivanu Uršiču za pritlično stanovanjsko hišo in gospodarsko poslopje v Parmovi ulici, dr. Alojziju in Angeli Juvan za enonadstropno vrtno vilo v Vrtni ulici št. 24.

Priključitev Zagorja in Kotredeža srezu Laško

Zagorje, 3. septembra.

Za sresko izpostavo v Trbovljah se je že mnogo pisalo in mnogo govorilo in je bilo tozadevno podvzetih dokaj intervencij. Da bi se spojili industrijski centri, n. pr. Trbovlje - Hrastnik in Zagorje v močan industrijski srez, pa je želja vsega prebivalstva navedenih krajev. Za spojitev Trbovelj in Zagorja pa je bilo mnogo sklepanja, da bi se ti dve občini zvezali tudi potom trasiranja cest. Tako je bil napravljen načrt, po katerem bi bila izvršena cesta od Potoške vasi preko Slačnika v Trbovlje. Ta zveza bi bila najkrajša, najprikladnejša, najbolj položna in bi se seveda s tem ognili klanca pri Sv. Urhu, ki ovira zlasti avtomobilski promet med Trbovljami in Zagorjem.

Poleg tega pa bi ta cesta tudi direktno vezala oba kraja z občino Kotredež. Naj omenim, da je ta občina pretežno naseljena z malimi posestniki in rudarji, ki si služijo svoj kruh v trboveljskih in zagorskih rudnikih.

Da sta oba občinska odbora občine Zagorje in Kotredež sprejela vladni predlog o priključitvi teh dveh občin k sreski izpostavi v Trbovlje, je s tem le ustreženo spontani želji prebivalstva, ki si od tega obeta mnogo koristi. S spojitvijo v močan industrijski srez bi bilo tudi preje rešeno vprašanje ureditve cest, ki so zlasti v Zagorju v zelo kritičnem stanju. V poletni vročini se za vozili dviga oblak prahu, v deževnem jesenskem in pomladanskem vremenu pa gazi potnik do gležnjev po blatu. Res je, da se je zadnji čas posvetilo malce pažnje cesti, da se je vsaj postrgalo malo blata. Taka rešitev pa je le negativna, cesto bi bilo treba smotreno preurediti in jo vedno sproti posipati in popravljati, da bi bila v dobrem stanju, zlasti ker veže preko občine Aržiše-Trojane glavno cesto Ljubljana—Celje—Maribor.

Omembe vredno je tudi zanimanje prebivalstva občine Aržiše za priključitev zgoraj omenjenih občin na sresko ispostavo v Trbovlje. Je v tej občini v pretežni večini rudarsko delavstvo, ki je zaposleno pri Trboveljski premogokopni družbi, ki eksploatira na teritoriju občine Aržiše rudnik Kisovc. Zelo velike važnosti bi bila priključitev tudi te občine na srez Laško, oziroma izpostavo v Trbovlje, kajti s tem bi bili skoro vsi rudarski revirji izvzemši Senovo pri Rajhenburgu v enem srezu, zlasti še, ker vsi tu navedeni kraji gravitirajo v Trbovlje.

Prebivalstvo pričakuje, da bo gospod notranji minister sklepe teh dveh občin v najkrajšem času odobril in s tem rešil mnogo perečih vprašanj procvita in napredka teh industrijskih občin.

Litijsko pismo

Litija 3. sept. 1930.

Nekako pred pol leta si je »Gasilno društvo« v Litiji nabavilo godbene inštrumente in ustanovilo svoj lastni godbeni odsek. Godbenikov iskati in prositi ni bilo treba, kajti takoj se je prostovoljno javilo dovolj ukaželjnih ali večinoma tudi takih, ki se doslej pri godbi še niso udejstvovali. Kljub temu dirigent g. Josip Klemenčič iz Šmartna ni obupal, ampak pridno vadil večer za večerom in posrečilo se mu je že nekajkrat uspešno tudi javno nastopiti. Prvikrat je igrala godba pri letošnji procesiji sv. Rešnjega Telesa. V nedeljo dne 7. septembra pa bo ta godbeni odsek imel svoj prvi večji javni nastop na sportnem prostoru pri Švarcovi hosti, ki bo združen z veselico in plesom. Godba bo pod vodstvom g. Klemenčiča odigrala večje število koncertnih točk, kar bo za Litijčane izrednost, ker doslej še niso imeli svojega orkestra. — Naši gasilci pa so še močno ozlovoljeni vsled napačnih vesti v časopisju o priliki zadnjega požara kozolca g. Planinškove. Po poročilu nekega dnevnika se je razširila vest, ki dela krivico našim gasilcem, ker jim očita, da niso bili dovolj skrbno pripravljeni in se je vsled tega gašenje zavleklo. Župni načelnik g. Lajovic nam sporoča, da je takoj, ko je zaslišal klic trobentača in zvona, odhitel na pogorišče, kjer je našel na licu mesta že vse glavne društvene funkcijonarje, ki so gašenje vodili.

Litijski Sokol se vedno bolj uveljavlja tudi izven svoje dvorane in to pred vsem v sportu. Po zgledu drugih društev so tudi naši Sokoli pričeli gojiti nogomet. Sokolski nogometaši pridno trenirajo in povsod nastopajo z uspehom. Nogomet pa ni mogel zadovoljiti ter pritegniti nase vseh sportnikov Sokolov, zlasti ne članic in starejših članov. Da izpolni tudi to vrzel, je Sokol pričel z odbojko, ki je za Litijčane docela nov sport. Ker je odbojka sport za vse, brez razlike spola in starosti, se je pri nas takoj udomačil. Za trening odbojke je g. župan dovolil društvu prostor pred sodnijo, ki ni sicer posebno prikladen, a je vsem po godu, ker je najbližji. Vsak večer ob 6. uri, po uradnih urah na sodniji, se sportniki zberejo in trenirajo. To panogo sporta, ki pospešuje tudi družabnost, z veseljem pozdravljamo in želimo le, da bi igralci kaj kmalu tudi javno nastopili.

Krvav pretep v Prečni ulici

Ljubljana, 3. septembra.

Kmalu po poldnevu so se srečali v Prečni ulici delavca Ilaš Andrej in Lancner Karel ter krojač Peterlin Ivan z Viča in neki njegov prijatelj. Vsi štirje so bili vinjeni. Ker so bili pa še vedno žejni, so se začeli eden drugega izzivati, kdo bo plačal še za liter vina. Krojač Peterlin je med tem pomenkovanjem prijel Ilaša za glavo in ga sunil proti Lancnerju. Zaradi tega je nastal med vinskimi bratci sredi ulice prepir in pretep, med katerim so padale zaušnice, dokler ni Ilaš segel v žep po dolg bosanski nož in ga zaril tovarišu v lice, in ko se je ta še okrenil, še v lopatico. Težko ranjen se je zgrudil nezavesten na tla. V tem sta prihitela dva stražnika, ki sta poslala po rešilni voz in aretirala napadalca. V bolnici so ugotovili, da so poškodbe ranjenega napadenca težke.

Mati ga je rešila

Hrastnik, 2. septembra.

Razburljiv prizor je bil danes v torek popoldne na desnem bregu Save poleg hrastniške postaje. Tam sta privezana dva čolna za prevažanje ljudi in blaga preko reke, in na teh čolnih se kaj radi pomudijo v tamošnjih tovarniških hišah stanujoči otroci. Tako je bilo tudi danes, nenadoma pa je zdrknil v Savo fantič tovarniškega uslužbenca Emerška, in globoka voda ga je nesla navzdol.

Dasi je bilo ob bregu navzočih več moških, se ni opogumil nihče, da bi se pognal za potapljajočim se dečkom. Na silno kričanje pa je prihitela takrat na breg fantkova mati in, videč svojega sina v smrtnem boju, se je pogumno pognala v vodo, ki ji je segala takoj pri bregu do vratu. Njen pogum je bil obilno nagrajen; še je dosegla sinčka, pograbila ga je za nogo, pa ga je zavlekla na breg. Tam sta obležala nezavestna obadva ter so ju odnesli v domačo oskrbo.

Upanje je, da ne bo imela nezgoda ne za dečka kakor tudi ne za pogumno mater večjih posledic. Dobre in mile so naše mamice, toda, kadar je pa treba poguma, zlasti, če je v nevarnosti dete, ki so ga nosile pod srcem, pa postanejo kot levinje...

Dnevne vesti

— **»Službeni list«** kraljevske banske uprave Dravke banovine objavlja v svoji 23. številki z dne 4. septembra naslednje uredbe, pravilnike itd.: 1. Uredba o številu in vrsti oddelkov v državnih bolnicah. 2. Pravilnik o natančnejših določilih za izvrševanje zakona o nadzorstvu nad živili. 3. Pravilnik o brezplačni in znižani vožnji na železnicah in ladjah v državni eksploataciji. 4. Pravilnik o terenskem delu tehniških uslužbencev gozdarske stroke. 5. Pravila o polaganju izpita v ljudskih in višjih narodnih šolah. 6. Izprememba in dopolnitev v navodilih o pristojnosti za posle resora ministrstva za trgovino in industrijo I. štev. 36413/O z dne 4. XII. 1929. 7. Razne objave iz »Službenih novin«.

— **Jugoslovan — podpredsednik mednarodne zveze.** Novi urad Mednarodne zveze duševnih delavcev je takole sestavljen: Predsednik g. Lathan, član londonskega parlamenta; podpredsednik dr. M. Slavič, univerzitetni profesor v Ljubljani; blagajnik M. Fuchs, avstrijski poslanik v Parizu; blagajnikov namestnik dr. Fr. Siblik, češki novinar v Parizu. — Ta zveza ima mednarodni kongres v Londonu od 15. do 19. septembra t. l.

— **Kuhinja Nj. Vel. kraljice Marije** javlja vsem onim srednješolskim dijakom, ki se vozijo z vlakom v šolo in reflektirajo na opoldansko hrano, da vlože do 12. septembra prošnje na Drž. šolsko polikliniko v Ljubljani, Resljeva cesta 10. Prošnja mora biti opremljena z ubožnim spričevalom, potrjenim od občine in davčne oblasti, nevedeni točni rodbinski podatki. Hrana se izdaja za polno dnevno ceno Din 5·—, za polovično in brezplačno.

— **Vojaška zglasitev.** Vsi vojni obvezniki, oficirji in moštvo, se opozarjajo, da se morajo vedno brez odloga odzvati vsakemu pozivu, ki ga prejmejo v vojaški zadevi od civilne oblasti. Občinske oblasti so dobile namreč nalog, da takoj naznanijo vojaški oblasti vsakega rez. oficirja in vsakega obveznika, ki bi se pravočasno ne odzval njihovemu pozivu, in vojaška oblast ga bo kaznovala v zmislu obstoječega zakona. Enako morajo občinske oblasti naznaniti tudi one rez. oficirje in obveznike, ki ne obveščajo takoj občine o vsakokratnem svojem bivališču, tako, da jim ni mogoče pravočasno dostaviti pozivov. Tudi te bo vojaška oblast najstrožje kaznovala, ker zanemarjajo svoje zglaševalne dolžnosti in se skušajo s tem odtegniti vojaškim obveznostim. V Ljubljani mora biti voj. obveznik zglašen ne-le na policiji, temveč tudi pri **mestnem vojaškem uradu na Ambroževem trgu 7**, kjer se mu tozadevna zglasitev tudi potrdi v voj. knjižico ali kak drug osebni dokument. Ondi je treba seveda prijaviti tudi morebitno preselitev iz enega v drugo stanovanje, spremembo ulice, hišne številke i. t. d. Vojaški obvezniki so vsi sposobni moški, rojeni v letih 1880. do 1912. in ti ali njih svojci naj nemudoma urede svojo vojaško prijavo, če iste doslej še niso uredili.

— **Polovična vožnja za kongres narodnega delavstva v Mariboru.** Ministrstvo saobračaja je dovolilo za kongres narodnega delavstva v Mariboru polovično vožnjo. Izkaznice se dobijo pri tajništvu NSZ, palača Delavske zbornice, Miklošičeva cesta, vogalni vhod, II. nadstropje. Potujete lahko tudi brez izkaznice in jo dobite na kongresu v Narodnem domu v Mariboru.

— **V Ribnici se vrši velika skupščina družbe sv. Cirila in Metoda** dne 8. septembra ob 11. uri dopoldne. Odhod vlaka iz Ljubljane ob 7·15. uri zjutraj, vrnitev v Ljubljano ob 9. uri zvečer. Skupni obed stane 20 Din, naznani se naj takoj udeležba potom dopisnice na m. podr. v Ribnici. 368

— **4000 Din za morilca moža.** Stanojka Stojanović se ni razumela z možem Ljubomirom v Beogradu. Neki Milosav Jovanović, ki je znan nevaren človek, ji je stavil ponudbo: za 4000 Din ubije njenega moža. Stanojka je takoj pristala in kmalu nato je Jovanović Ljubomira umoril s sekiro. Stanojka je bila te dni obsojena na 20 let robije, morilec pa na doživljensko robijo.

— **Stražnik ujel 7 vlomilcev.** V Zagrebu je v noči od torka na sredo neki stražnik ujel kar 7 vlomilcev. Neki železniški detektiv je zvedel, da so vlomilci vlomili v vagon z žganjem. Odnesli so žganja za 15.000 Din. Detektiv jih je zasledoval in jih v Černomercu presenetil s puško. Enega vlomilca je držal v šahu, dokler ni prišla pomoč, nakar so polovili še ostalih 6 pomagačev.

— **Volna, bombaž, nogavice in pletenine** v veliki izbiri pri Karlu Prelogu, Ljubljana, Židovska ulica 4 in Stari trg 12. —166

— **Samomor ugledne gospe.** V Splitu se je zastrupila 48-letna žena dr. Vladimirja Jakša Marija Jakša. Preden je izpila strup, je napisala več poslovilnih pisem.

— **Strašna nesreča.** V vasi Alajbek Dubovik se je pripetila strašna nesreča. Ko sta se kmet Dušan Bogdanović in njegova žena odpravljala na polje, je nastal v njuni hiši požar. Bogdanović je planil v hišo in prinesel iz nje popolnoma opečeno truplo svojega otroka, ki je ležal v postelji, v kateri je nastal požar.

— **Volkovi v banjaluškem srezu.** V vasi Debeljače v banjaluškem srezu je te dni krdelo volkov vdrlo v hleve Iva Melabašića. Zverine so požrle dve ovci, štiri pa raztrgale.

— **Zločinec, ki se je polakomnil 3 Din.** Kmetsko dekle Marija Valenti je prodala v Travniku kanglico mleka za 3 Din. Nato je odšla peš domov. Bila je trudna in med potjo je ob cesti zaspala. 19-letni Ante Brdar je spečo deklico najprvo oropal, vzeti ji seveda ni mogel več nego 3 Din, potem jo je pa še pahnil v bližnji prepad.

DENTIST P. VRANKAR
Tavčarjeva ulica 2, I. nadstropje
od 8—12 in od 2—5
zopet redno ordinira

Ljubljana

Četrtek, 4. septembra 1930., Rozalija. Pravoslavni: 22. avgusta, Rožica.

Nočno službo imajo lekarne **Kmet** na Dunajski cesti, **Leustek** na Resljevi cesti in **Bohinec** na Rimski cesti.

*

■ **Za rezervne oficirje.** Ljubljanski člani Zveze rezervnih oficirjev v Ljubljani se pozivajo, da se udeleže na rojstni dan Nj. Visočanstva Prestolonaslednika Petra v soboto, dne 6. septembra 1930. cerkvene slovesnosti v tukajšnji stolnici ob 10. uri dopoldne. — Zveza rezervnih oficirjev v Ljubljani.

■ **Pevsko društvo Ljubljanski Zvon.** Odslej se vrše pevske vaje po sledečem redu: Vsak pondeljek ob pol 8. uri zvečer ženski zbor, vsako sredo ob pol 8. uri zvečer ženski, ob osmih moški zbor, vsak petek ob 8. uri zvečer moški zbor. Odbor.

■ **Kolesarji zopet na delu.** Uslužbencu tvrdke Slamič Edu Pircu je neznan kolesar odpeljal v Novi ulici kolo, vredno 1000 Din.

■ **Z vilami ga je zabodel.** Perdan Ignac, mesarski pomočnik, je ovadil tovariša Jazbeca Karla, ker ga je v klavnici napadel z vilami in ga prebodel v zapestju. Oba sta čistila drobovje in se pri tem sprla. Jazbec je sunil Perdana v rebra, Perdan je pa pograbil za vile in ga sunil v roko.

■ **Lahkomiselna branjevka.** Branjevka Š. Josipina je bila tako lahkomiselna, da je izročila neznanemu možkemu na Pogačarjevem trgu 320 Din za nekega bosanskega prodajalca sadja. Neznanec vsote seveda ni izročil Bosancu. Branjevki je rekel, da se kliče Zagorec Valentin. Pravega imena ji gotovo ni povedal.

■ **Nezgode.** Ko je Rihar Josip v opekarni »Emona« upravljal stroj za mešanje ilovice, je nesreča hotela, da ga je stroj vrgel ob tla in je dobil težke poškodbe. Prepeljali so ga v bolnico. — Po svoji neprevidnosti je prišel ob kazalec na desni roki v Strojnih tovarnah in livarnah uslužbeni Marinko Valentin. Prst mu je zmečkal stroj.

■ **Policijska kronika.** V včerajšnji noči je policija aretirala, kakor običajno, več kalilcev nočnega miru, neke možakarje pa zaradi pijanosti in razgrajanja ter nedostojnega vedenja. Prijav je pa sprejela 16 zaradi prestopka cestnopolicijskega reda, 11 pa zaradi kršenja avtopredpisov.

Maribor

m **Nacijonalnim društvom in javnosti Maribora.** V nedeljo 7. septembra ima nacijonlno delavstvo Jugoslavije svoj kongres v našem mestu. Vabimo vsa nacijonalna društva in občinstvo, da se v velikem številu udeleže sprejema gostov, ki dospejo z vlakom ob 9·30. uri na glavni kolodvor. Sprejema se udeleži tudi godba »Drave«. Po sprejemu bo povorka skozi Maribor do Narodnega doma. Kar je nacijonalnega v Mariboru, mora k sprejemu in v povorko. Pokažimo našemu delavcu, da simpatiziramo ž njim. Tudi na kongres, ki bo ob 10. uri v Narodnem domu, mora vse, kar čuti nacijonalno. Naš delavec bo ta dan spregovoril resno besedo o svojem nacijonalnem delu in o ljubezni do naše mlade države. Kongresa se udeležijo tudi Srbi, Hrvati in Dalmatinci. Pokažimo tem bratom, da so dobrodošli med nami. Nedelja 7. septembra naj bo posvečena nacijonalnemu delavstvu Jugoslavije.

m **Glasbena Matica v Mariboru** prične z vpisovanjem 10. septembra ob delavnikih od 10. do 12. ure in od 15. do 17. ure. Podrobnosti na uličnih plakatih odnosno pri ravnateljstvu.

m **Združenje rezervnih častnikov in bojevnikov**, pododbor v Mariboru poziva svoje člane, da se obvezno udeležijo velike patrijotične manifestacije, katero priredi tukajšnji odbor Narodne obrane 5. t. m. v proslavo rojstnega dne prestolonaslednika princa Petra in zgodovinske zamenjave polkovnih zastav naše vojske. Zborovanje se začne ob 18. uri pred Narodnim domom, kjer se mora vsak član prijaviti pri reditelju. Nadalje poziva Združenje svoje člane, da se udeležijo v čim večjem številu 8. t. m. velike narodne slavnosti v Št. Ilju. Odhod z vlakom ob 11·30, povratek ob 20.uri. Na razpolago so tudi avtobusi, ki bodo odhajali izpred glavne postaje.

m **Himen.** V sredo popoldne sta se tu poročila gostilničar Lojze Lisjak, lastnik znane »Prešernove kleti« in Elza Vračko, posestniška hči iz Sv. Lovrenca na Pohorju. Obilo sreče!

m **Shod narodnih železničarjev.** Jutri v petek 5. t. m. ob 18·30. uri bo na dvorišču ali ob slabem vremenu v dvorani Narodnega doma velik javen shod Združenja jugoslovanskih narodnih železničarjev. Govorili bodo centralni tajnik iz Beograda g. Jovo Bakij, centralni odbornik g. Deržič iz Ljubljane in predsednik mariborske podružnice g. Tumpej. Vabijo se vsi narodni železničarji, da se shoda v polnem številu udeležijo.

m **Ponovitev predstave na Pobrežju.** Rdeči križ na Pobrežju ponovi v soboto, dne 13. t. m. Jurčičevo igro »Domen«, ki je v nedeljo izvrstno uspela. Oder, katerega si je društvo nabavilo, je stal 7000 Din, zato se čisti dobiček obeh predstav porabi za odplačilo stroškov. Ker je delovanje slovenskega odra na Pobrežju velike važnosti, je dolžnost vseh narodnjakov, da ga podprejo.

m **Potni listi so zmanjkali.** Mariborčani, posebno Nemci, posečajo v tako velikem številu jesenski velesejem v Gradcu, da so te dni zmanjkali na policiji potni listi in so morali brzojavno naročiti nove. Dasiravno je po vsesplošni sodbi ljubljanska jesenska razstava neprimerno boljša in zanimivejša od graške, jo posečajo Mariborčani le v neznatnem številu. Smo pač taki, da nas mika le tuje, svoje lastno pa suvereno podcenjujemo.

m **Kapetan Jerolim Novak — Mariborčan.** Kapetan Jerolim Novak, ki je vodil našo ekipo pri krožnem poletu Male antante in dobil več nagrad, je Mariborčan in Slovenec. Sin je administrativnega kapetana v pokoju g. Novaka, znanega in splošno zaslužnega planinca in prirodoslovca, ki je letos prevzel tudi posel gospodarja v novi koči SPD pri Sv. Pankraciju. Obema naše iskrene čestitke!

m **Izvoz sadja.** Letošnja izredno dobra sadna letina je znatno pospešila izvoz sadja v tujino. Največ se izvaža v Francijo, Avstrijo in Holandijo, od koder gredo naša jabolka celo na Javo, v Indijo itd. Holandski sadni trgovci so bili te dni osebno v Mariboru, da zaključijo kupčije.

m **Borza dela rabi:** 3 puškarje, 5 kolarjev, čevljarskega, sodarskega in kovaškega pomočnika, 8 mlinarje, več hlapcev, služkinj in kuharic ter kuharico in varuško, ki zna slovensko in nemško.

m **Produkcije prof. Strohschneiderja.** V torek zvečer se je zbralo na Aleksandrovi cesti veliko število radovednežev, ki so čakali na produkcijo prof. Arturja Strohschneiderja, bila pa je odpovedana in so morali oditi. Profesor je nastopil šele včeraj v sredo popoldne ob pol 18. in ob pol 21. in ne na Aleksandrovi cesti, temveč na Glavnem trgu. Svoje vrvi je napel s hiše dr. Franza na hišo škofijskega semenišča.

m **Zboljšana hrana v Javni kuhinji na Slomškovem trgu štev. 6** v A razredu opoldne in zvečer Din 8·30, v B razredu Din 12·30, v C razredu Din 14·30. Priglašajte se! 316

m **S strehe je padel** v sredo zjutraj 12-letni Lado Prah iz Vatove ulice v koloniji in si nalomil desno roko v komolcu. Prepeljan je bil v bolnišnico.

m **Nezgode na delu.** V Lobnici pri Rušah se je nabodel na gnojne vile hlapec Josip Strajhar. — Z levo roko je prišel v slamoreznico 17letni Fran Zavernik od Sv. Primoža. — V livarni Bühl v Melju si je 34letni livar Rudolf Kranjc ožgal levo roko. Vsi trije so bili prepeljani v bolnico.

m **Nezgoda v Kamnici.** V torek popoldne je v opekarni v Kamnici zaposleni delavec Franc Golner iz Rogoze padel z voza in si izpahnil nogo. Prepeljali so ga v bolnico.

m **Nesreča v železniški delavnici.** V sredo zjutraj je padel v delavnici državnih železnic 29-letnemu kovaču Juriju Vrabiču iz Radvanja na prsa težek kos železa in mu natrl rebra. — Oddan je bil v bolnico.

m **Karambol.** V torek sta trčila s kolesi skupaj brusač Andrej Grajfoner in slikarski mojster Leopold Janežič. Pri tem se je Janežičevo kolo znatno poškodovalo. Karambol se je dogodil v Tattenbachovi ulici.

m **Prevara.** Letos 28. julija je prišel k natakarici Mariji Jurečkovi v Melju neznan trgovski potnik, pri katerem je naročila blago za obleko, vredno 270 Din. 70 Din mu je dala predplačila, ko pa blaga ni bilo, se je obrnila na razpošiljalnico »Elita« v Novem Sadu. V odgovor je bila obveščena, da podjetje o kakem njenem naročilu ničesar ne ve. Neznanega sleparskega potnika išče policija.

m **Aretacije.** Včeraj je bilo aretiranih 5 oseb, 2 radi pretepa, 1 radi neupravičenega šofiranja, 1 radi pijanosti in 1 radi splošnega suma in vlačuganja.

m **Kolesa.** V torek sta zopet izginili dve kolesi. Prvo so ukradli Antonu Preacu iz veže delavnice Guštinčič, drugo, 1500 Din vredno pa Ivanu Gašparju iz neke veže v Frankopanovi ulici.

Celje

* **Pobiranje cestne naklade.** Mestno načelstvo razglaša. Ministrstvo financ je dovolilo, da sme mestna občina celjska v letu 1930. pobirati cestno naklado v višini in po določilih, veljavnih v letu 1929., vendar pa s sledečimi spremembami v nakladnem redu, ker se čl. 6. glasi: Kazenska določila. Kdor se odteguje plačilu te naklade, temu sme mestno načelstvo, ne da bi proti njemu uvedlo kaz. postopanje, predpisati največ do 20kratni iznos prikrajšane davščine. V členu 2. pa se glasi točka 3.: »Pošiljatve soli in umetnega gnojila.

* **Banovinska davščina na hiše.** Po čl. 57—63 uredbe o banovinskih davščinah se mora od vseh hiš, ki so po čl. 32, točki 15 zakona o neposrednih davkih proste državnega hišnega davka (zgradarine), plačevati posebna banovinska davščina, ki znaša za 1 stanovanjski del 10 Din, za dva stanovanjska dela 12 Din, za 3 stanovanjske dele 15 Din, za 4 stanovanjske dele 35 Din ter za 5 stanovanjskih delov 40 Din letno. Pri večjem številu stanovanjskih delov se plača za vsak nadaljni del 20 Din več. Za stanovanjske dele se smatrajo samo sobe in čumnate, v katerih ljudje stanujejo ali ki so določene za stanovanje, ne glede na to, v katere svrhe se uporabljajo. Ta davek plačajo hišni lastniki, ki se zato pozivajo, da ustno ali pisno prijavijo vse hiše, zavezane temu davku, najkasneje do 15. septembra t. l. radi plačila davka za to leto. Strankam, ki ne bi hotele podati prijave, se bo odmerila davščina na podlagi uradnih pripomočkov z 10% pribitkom; zoper tako odmero pritožba ni dopustna. Mestno načelstvo opozarja hišne lastnike na gornji razglas.

* **Delovni trg.** V času od 24. do 30. avgusta je iskalo pri celjski borzi dela zaposlitve 529 oseb; dela je bilo za 51 oseb; delo je dobilo 42 oseb, odpotovala je 1 oseba, brisanih je bilo 42, ostalo pa je v evidenci 444 oseb.

* **Smrtna kosa.** 1. septembra je umrl v mestu 3 mesečni sin delavca Otmar Golob, v javni bolnici pa 54-letna Frančiška Stranjšek, preužitkarica iz Rihtarovcev pri Ljutomeru. — 2. septembra je umrl v Zavodni št. 50 84letni obč. revež Franc Župnik, v javni bolnici 34letni kemik tovarne Woschnagg v Šoštanju Rihard Skorbecki z Dunaja. 3. septembra sta umrla v javni bolnici 15-letni posestnikov sin Konrad Žgajnar iz Vojnika ter 60-letna dninarica Terezija Robar iz Sv. Jerneja pri Konjicah.

* **Sramota.** Lastnik neke hiše Pred grofijo oddaja zid svoje hiše podjetnikom v reklamne svrhe. Med slikami je ena, ki predstavlja žensko v slovenski narodni noši, prav lična. Včeraj pa je neko podjetje dalo napraviti reklamni napis, čigar slovenščina je prava sramota. Ali podjetnik ne ve, da s tako malomarnostjo samo škoduje svojemu podjetju. Dogaja se kaj često, da stavljajo podjetniki v svoje izložbe reklamne table in napise, katerih jezik je pokvarjen, pa smo tega že vajeni. Naslikana stena pa traja desetletja in je tudi dosti očita. Zato naj podjetnik to nemudoma popravi, pa tudi lastnik hiše ter slikar se naj malo pobrigata.

* **Najdbe in izgube.** V parku se je našel ženski solnčnik iz raznobarvne tkanine. — V Prešernovi ulici se je našla dijaška knjižica na ime Flis Stanislav, Levec. — Na Glavnem trgu se je našla listnica z bankovcem ter listkom z imenom Šlander Franc, Košnica. Vse se dobi na policiji. — V Liscah se je izgubil zlat poročni prstan, v katerega notranji strani je gravirano »14. 10. 1923«. Najditelj naj ga odda na policijo.

Slov. Bistrica

Strašna smrt pod vlakom. V ponedeljek zjutraj so ljudje, ki so šli na delo v Poljčane, našli na tračnicah pri železniškem prelazu moško truplo, a nedaleč od njega zlomljeno kolo. Pozneje se je ugotovilo, da je to delavec drž. žel. delavnice v Mariboru Simon Smodej, roj. 10. X. 1901 v Vrhlogi pri Slov. Bistrici. V nedeljo je v družbi več delavcev napravil izlet v Rog. Slatino. Zvečer so se vračali, a on se je pri Videžu od skupine odločil, da se ob železniškem tiru po bližnjici odpelje k svojcem na Vrhlogo. Spotoma je zavil na tir, kjer ga je zagrabil vlak iz Maribora. Kolesa vlaka so ga prerezala.

Pragersko

Karambol na železnici. V torek ob pol 12. dopoldne je stroj tovornega vlaka, ki je z veliko brzino privozil iz Maribora, treščil na tukajšnji postaji v 20 tovornih vozov, ki so stali na premikalnem tiru. Zalet je bil tako silovit, da so se vozovi razleteli, nekateri docela potrli in da so se izrule tudi tračnice. Lokomotiva, ki je tudi skočila s tira, se je na sprednjem delu znatno poškodovala, dočim sta strojevodja in kurjač k sreči ostala nepoškodovana. Takoj po karambolu je bil iz Maribora pozvan rešilni vlak z delavci, ki so progo zopet popravili. Vlak, ki privozi v Pragersko ob 12'20, je vsled tega prispel šele ob 17'15. O vzroku trčenja je uvedena preiskava.

Ljutomer

Na naši Glasbeni šoli se vrši vpisovanje dne 8. t. m., t. j. na Marijin praznik od 8. do 12. ure dopoldne. Poučevalo se bo v tekočem letu klavir, gosli, čelo, flauta, klarinet, vidon, mladinsko petje in teorija. Podrobnosti iz letakov.

Zidani most

Smrt. V Zidanem mostu je umrl 1. septembra Drago Stigel, sin ugledne Stigelnove rodbine iz Zidanega mosta. Bil je izučen čevljar, vendar svojega poklica ni izvrševal, kajti kal jetike se mu je globoko zasadila in ga mučila, dokler ji ni podlegel v najlepši dobi življenja. Bodi mu lahka zemljica; prizadeti rodbini pa izrekamo iskreno sožalje.

Nove plasti premoga. Pri Zidanem mostu so odkrili plasti črnega premoga (seveda z rjavo razo), ki pa se nahajajo tudi že na površju. Svet, na katerem se nahajajo premogovne plasti, je last železniške uprave. Z izkoriščanjem še niso pričeli, ker čakajo dovoljenja, kolikor vemo. Rov pa, ki so ga skopali vsled pregleda terena, so zopet zagradili in zabili vhod z deskami. Ker je premog dober, ga bo najbrže železniška uprava sama uporabljala.

Letina. Tudi letošnja letina je bila še precej dobra. Žita so dobro obrodila in tudi koruza kaže dobro. Za krompir in fižol pa se kmetje boje, da bo vsled vednega deževja začel gniti. Dočim je bilo lansko leto pravo sadno leto za tukajšnje kraje, ga letošnje leto ni prineslo niti toliko, da bi ga bilo za otroke.

Smartno pri Litiji

Nesrečni Tine. Rogovileži so se tudi letos spravili na Ježevega Tineta. Tinetu so izrezali nov klobuk. Sodišče bo imelo zadnjo besedo.

Zastoj v Fužini. Delo se je v tukajšnji fužini, odkar je odšel Nace Fincinger, popolnoma ustavilo.

Izletnikom v Šmartno je občina temeljito popravila znano bližnjico.

Jugoslovan se dobiva pri trgovcu Josipu Grudnu. Kupujte in širite »Jugoslovana«.

Rudarji v Sitarjevškem svinčenem rudniku že 5. dan stavkajo. Upati je, da se bo glede njihovih zahtev radi mezde to vprašanje ugodno rešilo.

Tržič

Na deški in dekliški meščanski šoli v Tržiču bo šolska služba božja v četrtek 4. septembra in začetek rednega pouka v petek 5. septembra in ne 9., kakor je bilo prvotno razglašeno.

Sokolski propagandni izlet društva Tržič v Kovor je imel prošlo nedeljo prav mnogo obiskovalcev. Proste vaje naraščaja, članic in članov so bile dobre. Posebno je ugajala orodna telovadba. Govor brata Bučarja iz Ljubljane je navdušil vse navzoče, telovadce pa podžgal k novemu idealnemu delu. Na spomlad se bo ustanovilo v Kovorju samostojno društvo, kateremu želimo že sedaj mnogo uspeha.

Zopet dež. Po lepih toplih dnevih smo dobili zopet malo dežja. Pobral nam je prah, ki je bil zadnje čase že neznosen. Temperatura je padla in je zvečer že precej hladno. Prve lastovke so nas zapustile, vrnila pa se je mladež iz počitnic, ki zjutraj, ko gre v šole, oživi ulice. Ljudska in meščanska šola začneta v petek z rednim poukom. Na meščanski šoli se je letos vpisalo toliko učencev, da bo moral prvi razred imeti paralelko.

Zlikovci. Na ljubeljskem prelazu je napravil g. Born iz sv. Ane košare za odlaganje papirja in odpadkov. Ni pa preteklo dva dni, ko so jih neznani zlikovci že odnesli.

Trzin

Kamnolom. Še en stroj so postavili v kamnolomu, ker eden ni zadoščal spričo slabega stanja glavne ceste.

Nova cesta. Iz Gamelj na Rašico je že speljana nova trimeterska cesta. Samo nasuta še ni, kar se pa zdi čudno, ker je bila cesta že spomladi gotova.

Društveni dom. Delo bolj počasi napreduje. Mogoče bomo pa letošnjo zimo že res v domu imeli predstave.

Gornjigrad

Objestnost. V našem kraju imamo še nekaj ljudi, ki se nikdar ne morejo vživeti v nove razmere, ki so nastale po zgodovinskem 6. januarju. Tako je n. pr. ob priliki sokolskega zleta v našem mestu neka gospodična, ki je celo državna uslužbenka, javno na zelo neukusen način kritizirala Sokole in sokolsko povorko. Tej nadebudni gospodični za enkrat samo svetujemo, da brzda svoj strupen jeziček, v ponovnem slučaju pa bo potrebna drugačna lekcija.

Dol. Toplice

Sokolsko društvo Toplice se dobro zaveda svoje sokolske naloge in vestno vrši svoje sokolsko poslanstvo. Priredilo je v tekočem letu poleg javnega telovadnega nastopa o priliki proslave 10-letnice svojega obstoja še lepo število raznovrstnih nastopov in zabav, preteklo nedeljo pa propagandni pešizlet v Vulto vas, kjer so vsi oddelki nastopili s prostimi vajami in člani tudi na orodju, in sicer na drogu in bradlji. Izlet je pokazal, da so telovadci dobro disciplinirani in da se telovadba smotreno goji ter da je društvo zmožno in sposobno popolnoma samostojno prirejati telovadne nastope. Tudi na orodju so telovadci že lepo napredovali in je upati, da bo z pridno vežbo imelo društvo kmalu nekaj prav dobrih telovadcev. Pred orodno telovadbo je starosta Gregorc pojasnil zbranemu občinstvu važen pomen Sokolstva ter vabil k pristopu zlasti mladino v sokolske vrste, kjer se bo mladina utrdila telo in krepila voljo, navžila se blagih čustev in poplemenila srce ter se učila ljubiti z nesebično ljubeznijo svoj narod, domovino in kralja. Po telovadbi je odšla deca s svojimi vaditelji domov, članstvo pa se je zamudilo v prijetni zabavi.

Št. Jernej na Dolenjskem

Gasilska veselica, ki jo tukajšnje prostovoljno gasilsko društvo že tradicijonalno prireja vsako leto na Japljevem gostilniškem vrtu, je tudi preteklo nedeljo potekla najlepše. Lastna društvena godba, pod vodstvom veščega organista Ivana Škrjanca, je neumorno pihala pozno v noč.

Zanimivo predavanje. Z inšpekcijskega potovanja se vrne te dni v bližnjo kartuzijo Pleterje njen prior p. Alojzij Federer, ki je kot generalni vizitator pregledal vse italijanske kartuzije. V naši državi je v Pleterju edina kartuzija, in sploh edina na celem Balkanu. Opozarjamo, da bo v kratkem predaval o pleterski kartuziji v ljubljanskem radio novomeški učitelj Viktor Pirnat.

Grozdje po naših vinogradih že zori, da je veselje. Ne le portugalka, tudi druge sorte se že sladijo, seveda še dolgo ne v zadostni meri. In vendar so nekateri vinogradniki tako nespametni, da mislijo že na obiranje. To bi bil naravnost zločin na vseh sosednih vinogradih. Vinogradniki, do skrajnosti pustite grozdje izzoreti, zadovoljni boste vi in vaši kupci!

Ribnica

Po letnih prireditvah in veselicah. Nekateri ravno na veselicah zapravijo vse, kar so čez teden zaslužili. Veselica jim je zato dala priliko. Gotovo je pa tudi, da ravno veselice zavajajo narod k še večjemu popivanju. Vprašanje je, ali je dovoljeno zlo, da se prepreči zlo, in kaj je večje zlo — popivanje ali pa da bi društva ne prirejala tako pogostih veselic, temveč se vrstila (če že ni mogoče biti brez njih), in jih prirejala le vsako drugo ali tretje leto. To velja posebno za društva, ki prirejajo le veselice brez vsakih javnih nastopov.

Ajda zori in čebelna paša ponehava. Zato naši čebelarji že vozijo čebele domov. Letos jim je bil sv. Ambrož naklonjen. Gotovo bo dobil »za lon« debelo voščeno svečo.

Jesen. Po prav vročih dneh se je nebo pooblačilo in pričakovati je skorajšnjega dežja. Otava je povečini pokošena. Zadnje dni ljudje že kopljejo krompir. Bolj bo droben kot lani. Koruza, kjer je ni toča potolkla, bo lepa. Tudi proso bo. Ponekod ga že manjejo.

Medvode

Javni telovadni nastop. Minulo nedeljo je priredilo tukajšnje Sokolsko društvo svoj I. javni telovadni nastop, pri katerem je v raznih oddelkih nastopilo od domačega društva 60 telovadečih. Pri telovadbi je bilo zastopano celo okrožje. Posebno številna zastopstva pa sta poslali br. društvi Št. Vid in Škofja Loka, ki je nastopila tudi s posebnimi točkami. V presledku med prostimi vajami in orodno telovadbo je v imenu Medvoškega Sokola pozdravil goste prosvetar Zdravko Vrtačnik. Na domačine-rojake pa je naslovil še kratek nagovor, ki kaže, kako pravilno razumeva naše podeželje novo dobo, ki pozablja vsa prejšnja pogubna nesoglasja in bratsko vabi v krog Sokola kraljevine Jugoslavije vse resnično iskrene rodoljube. Po telovadbi se je ob sviranju godbe Sokola I razvila neprisiljena zabava, pri kateri so se bratsko in v najlepši harmoniji zabavali ljudje, ki so si bili v dobi žalostnih strankarskih bojev največji nasprotniki. Obisk je bil izredno velik in je prireditev izpadla v vsakem oziru ugodno.

Krško

Ponarejevalka. V nedeljo je prišla Terezija B. v tuk. bolnico in zahtevala sestro prednico, rekoč, da ima za njo pismo od predstojnice reda usmiljenih sester v Veliki Kikindi. Res predloži prednici ponarejno pismo, v katerem prosi predstojnica v Vel. Kikindi, naj v Krškem kupijo zanjo nekaj svežih gob, ker pride sama z večernim vlakom v Krško, ter obenem naroča, naj ji pošlje na postajo voz. Prednica je res kupila od B. gobe in zvečer tudi poslala voz na postajo Videm, ki pa se je vrnil brez kikindske predstojnice. O zadevi je prednica obvestila orožniško postajo, ki je sleparko izsledila in izročila okrajnemu sodišču v Krškem. Na vesti ima mnogo grehov.

Letina. Krompir so začeli kmetovalci pridno izvažati v Zagreb, za jabolki povprašujejo razni domači in vnanji trgovci.

Škrlatinka se je pojavila v Krškem. Obolela je samo ena oseba.

Stavbno gibanje. Lepo enonadstropno družinsko hišo si je postavil krški sodarski mojster Peter Krušič nasproti železniške-cestne zatvornice pri postaji preko Save na Vidmu. Krško je izgubilo z njim dobrega in solidnega obrtnika in davčnega plačevalca. Hitro napreduje tudi gradnja hiše mizar. mojstra F. Ferenčaka ob Savi poleg mostu na Vidmu.

Trbovlje

Cepljenje proti škrlatinki. Županstvo razglaša v tej zadevi sledeče: Dne 11., 12. in 13. septembra t. l., t. j. četrtek, petek in soboto se bo vršilo obvezno cepljenje proti škrlatinki, in sicer 11. septembra dopoldne za šolske otroke v šoli na Vodi, popoldne pa v šoli v Trbovljah. Za otroke, ki še ne hodijo v šolo, se bo cepilo v petek, dne 12. septembra od 2. do 6. ure v dvorani v Društvenem domu. Cepljeni bodo vsi otroci od 2. do 16. leta. Oproščeni so le oni otroci, kateri se izkažejo z zdravniškim spričevalom, da so bili leta 1929 trikrat cepljeni in oni, kateri so škrlatico preboleli. Uspešno je le trikratno cepljenje v enem tednu. Cepljenje je *obvezno* in se bo proti vsem, ki bi se odtegnili, postopalo po zakonu. Starši naj pošljejo deco k cepljenju čisto in umito.

Rudarski shod v Trbovljah

Trbovlje, 2. septembra

V ponedeljek ob 16. uri se je vršil v Delavskem domu shod rudarskega delavstva, ki ga je sklicala tukajšnja podružnica Zveze rudarjev Jugoslavije. Shoda se je udeležilo približno 200 ljudi. Govornik tajnik ZRJ g. Arh Jurij iz Zagorja, je uvodoma omenil, da hoče danes obrazložiti navzočim postopek pri prijavah službenih let, ki so jih mnogi rudarji pridobili pred vojno, med vojno in tudi že po vojni v Nemčiji, ker večina prizadetih ni na jasnem glede načina prijavljanja. Nato je izčrpno referiral o tej temi.

K drugi točki dnevnega reda, t. j. položaj rudarskega delavstva, je govornik dejal, da bo poročal samo o razmerah v Hrastniku in Zagorju, ker so rudarjem razmere v Trbovljah itak znane. »V soboto sem imel shode v Hrastniku in Zagorju. Tam so rudarji iznesli svoje pritožbe in želim, da jih iznesete tudi na današnjem shodu. V Hrastniku v pretekli dobi 36 številk ni doseglo niti gosposke dnine, ki znaša 40 Din. Njih zaslužek je znašal 27, 30, 36 Din. Že svoječasno smo se pritožili na Rudarsko glavarstvo radi teh razmer, toda zaman; družba je našla vse mogoče izgovore, da je krivda v zmanjšani storitvi delavca. Zahtevali smo, da pride v revirje komisija ter rudarje zasliši, zakaj ne delajo več. V Zagorju se zahteva od nekaterih rudarjev, da delajo nadurno delo tako dolgo, da izvršijo odkazano jim delo v jami, dočim drugi praznujejo. Naši rudarji so se temu uprli. Pritožili smo se pri ravnatelju ter mu predočili skrajno slabo stanje prog, ki ogroža življenje rudarjev. Ako naša pritožba ne bo zalegla in da vodstvo rudnika samo ne bo potrebno ukrenilo, bomo šli na Rudarsko glavarstvo kot odgovorno nadzorno oblast.

V Hrastniku so razmere še slabše. Tam smo takoj sklenili, da se podajo zaupniki na rudarsko glavarstvo, ki naj pošlje komisijo v jamo, da si razmere ogleda.

Ban g. Sernec se je sam izrazil, da če bodo trajale te razmere še dalje, bo sklical konferenco, kjer se bo o vsem izčrpno razpravljalo in potrebno ukrenilo.

V Ameriki rudarji nimajo socijalno zaščitnih zakonov. Tam je najboljša socijalna zaščita delavca njegova strokovna organizacija. Vsak, ki ni njen član, plača 50 Din. Mi pa imamo socijalne zakone, a kljub temu nismo zaščiteni. Naši rudniki so kot rešilni otoki rudarjev, na katere plezajo, da ne utonejo v lakoti!

Tako se bo proletarijatu godilo, dokler bo obstojala njihova izobrazba v alkoholu in drugih neumnostih mesto v strokovni organizaciji.

Ko je bilo nedavno predloženih 56 rudarjev za vpokojitev, je Rudarsko glavarstvo vprašalo, zakaj se vrši vpokojitev na ta način, mesto da bi zahtevalo, da se tako ne penzijonira. Če se bo nadalje tako postopalo, bo prišla pokojninska blagajna na kant in na stara leta boste beračili od hiše do hiše vsak v svoji pristojni občini.

Treba, da se postavi rudarsko delavstvo kot en mož na branik za svoje pravice. Delati moramo na to, da postane vso delavstvo ena sama strogo disciplinirana rudarska strokovna armada, ki bo zahtevala, da se vse krivice, ki jih trpite, nemudoma odpravijo.

Rešitev vseh teh težkih vprašanj je odvisno od moči organizacije in čuta solidarnosti. Poglejmo v Porenje. Tam se je rudarjem odpovedala tarifna pogodba. Sledi znižanje plač, kar pomeni napoved borbe, toda ne krvave, marveč strokovne. Sklicali bodo shode in naposled bodo podjetja uvidela, da morajo delavcem pustiti, kar jim gre. To je moč strokovnega pokreta. Marsikdo bo zopet trdil, da agitiram za našo organizacijo, toda to ne drži. Delavec se mora sam zavedati, da je njegova rešitev le v močni strokovni organizaciji, kateri pa je treba plačati tudi redni članski prispevek, ker sicer organizacija ne more delovati.«

Ker se ni nihče več oglasil k besedi in je bil dnevni red izčrpan, je bil nato shod zaključen.

Spričevala
zdravniških kapacitet
potrjujejo
vsestransko zdravilno moč

SISAČKE
MINERALNE VODE!

To je merodajno.
Tudi Vi morate v interesu Vašega
zdravja piti samo zdravilno

SISAČKO
MINERALNO VODO.

!

Sokolstvo

Sokol Žiri priredi v nedeljo 7. septembra ob 15. uri popoldne na svojem letnem telovadišču javen nastop. Vsako leto privabi naš nastop mnogo prijateljev našega Sokola. Celo tekmovalna vrsta nas je že večkrat počastila s svojim posetom. Z radostjo smo vselej občudovali vratolomne vaje posameznih članov vzorne vrste. S posebnim ponosom pa smo zrli na našega rojaka br. Primožiča, kateri se je vedno rad odzval našemu povabilu. Da, ponosni smo, da je ravno naša vas dala moža, ki si je s svojo energijo priboril svetovno prvenstvo, moža, katerega občuduje ves svet. V nadomestilo za vzorno vrsto pa bo v nedeljo sodeloval pri našem nastopu oddelek naše vojske.

Po končani telovadbi bo velika narodna veselica in ples s sodelovanjem društvenega Salonskega orkestra. Ker je čisti dobiček namenjen za kritje stroškov novo zgrajenega odra, pričakujemo, da nas bodo tudi letos posetila bratska društva v čim večjem številu. Prireditev se vrši v vsakem vremenu.

Radio

Ljubljana, četrtek, 4. septembra: 12·00 Sprehod po šumarski razstavi: lesno-industrijski oddelek, razlaga Danilo Gorjup. 12·30 Plošče. 13·00 Časovna napoved, borza, plošče. 13·30 Iz današnjih dnevnikov. 18·30 Koncert radio-orkestra. 19·30 Otroška ura, radio-tetka. 20·00 Plošče. 20·30 Jugoslovanski večer. Prenos iz Beograda in Zagreba in Ljubljane. 22·10 Pevski kvartet »Glasbene Matice« (gg. Pelan, Završan ml., Završan st., Skalar). 23·00 Napoved programa za naslednji dan.

Beograd, četrtek, 4. septembra: 10·30 Plošče. 12·45 Opoldanski koncert radio-kvarteta. 13·30 Dnevne vesti. 17·00 Predavanje. 17·30 Popoldanski koncert radio jazz orkestra. 19·30 Malta, predavanje. 20·30 Jugoslovanski večer vseh treh postaj. 23·00 Čas in dnevne vesti.

Zagreb, četrtek, 4. septembra: 12·20 Nasveti za kuhinjo. 12·30 Opoldanski koncert na plošče. 13·30 Dnevne vesti. 19·30 Predavanje v francoščini. 19·45 Kulturne in društvene vesti. 20·30 Jugoslovanski večer vseh treh postaj. 20·30 Prenos koncerta iz Beograda. 21·20 Kabaretni večer iz Zagreba. 22·10 Koncert iz Ljubljane. 23·00 Dnevne vesti in vreme.

ANATOLE FRANCE: BOGOVI SO ŽEJNI

69

Toda koliko povodov za strmenje in koliko razlogov za vznemirjanje domoljubni hsrc! Kaj! Mar niso bili dovolj Mirabeau, La Fayette, Bailly, Pétion, Brissot, da je bila izdana narodna stvar? Priti so morali še oni, ki so te izdajalce ovadili. Kaj! Vs ti možje, tvorci Revolucije, so jo stvorili le zato, da jo pogubijo! Ti veliki stvaritelji velikih dni so pripravljali s Pittom in Koburgom orleansko kraljevno ali varuštvo Ludovika XVIII. Kaj! Danton, to je bil Monk ! Kaj! Chaumette in hebertisti , bolj verolomni nego federalisti, ki so jih pošiljali pod nož, so se zakleli, da zrušijo carstvo! Toda, ali ne odkrije modro oko Robespierre-ovo med tistimi, ki pehajo v smrt verolomne Dantone in verolomne Chaumette, jutri še večjih verolomnežev? Kje se ustavi ostudna veriga izdanih izdajic in oster pogled Nepodkupljivega? . . .«

XXI.

Med tem je hodila Julija Gamelinova, oblečena v svoj stekleno zeleni angleški plašč, vsak dan v luksenburški park ter čakala tu na klopi na koncu nekega drevoreda trenotka, ko se prikže njen ljubimec na enem od okenc palače. Dajala sta si znamenja ter izmenjavala misli s pomočjo neme govorice, ki sta si jo bila izmislila. Po tej pot je zvedela, da živi jetnik v še dosti dobri sobi, da ima prijetno družbo, da potrebuje odejo in kotliček in da nežno ljubi svojo Julijo.

Ni pa bila sama, ko je oprezala, da ugleda ljubljen obraz v tej palači, ki so jo izpremenili v ječo. Poleg nje je neka mlada mati željno upirala poglede v zaprto okno, in čim je videla, da se je okno odprlo, je vselej dvignila svoje malo dete, ki ga je držala v naročju, nad glavo. Neka stara s čipkami zastrta dama je ždela cele dolge ure nepremično na zgibljivem stolcu, nadejaje se zaman, da ugleda za trenotek svojega sina, ki je igral na dvorišču jetnišnice žogo, da ga ne bi obšlo genotje, tako dolgo, dokler niso vrata zaprli.

Med tem dolgim čakanjem pod sivim ali modrim nebom je na bližnji klopi sedel precej debelušen, zelo čeden človek zrelih let, igraje se s svojo tobačnico in s svojimi naveski in razgrinjaje časopis, ki ga ni nikdar čital. Pokrit je bil po stari meščanski modi s trirogeljnikom z zlatim obšitkom in oblečen v vijoličast frak in sinji, s srebrom vezen telovnik. Bil je vljudnega lica; sodeč po svireli, katere konec mu je štrlel iz žepa, je bil godbenik. Niti za trenutek ni odmaknil oči z dozdevnega mladega fanta; ni se mu nehal smehljati, in ko je videl, da vstaja, je tudi sam vstal ter šel od daleč za njim. V svoji bedi in osamelosti se je čutila Julija ginjena radi tihe simpatije, ki ji jo je kazal ta dobri človek.

Ko je nekoč odhajala z vrta in je jel padati dež, se ji je dobri človek približal, razpel svoj široki dežnik ter jo prosil dovoljenja, da jo vzame podenj. Odgovorila mu je tiho s svojim jasnim glasom, da sprejme ponudbo. Toda pri zvoku tega glasu in ker mu je morda nek komaj čuten vonj po ženski odprl oči, se je naglo oddaljil ter ostavil v dežju in nevihti mlado žensko, ki je razumela ter se vkljub svojim skrbem ni mogla premagati, da se ne bi nasmehnila.

Julija je stanovala v neki podstrešni sobi v ulici Cherche-Midi ter se izdajala za suknarskega pomočnika, ki išče službe: grajanka vdova Gamelinova se je slednjič uverila, da njena hčerka ni nikjer v tako veliki nevarnosti kakor pri njej ter jo je odstranila s Thionville-skega trga in iz odseka Novega Mostu; podpirala jo je z živežem in s perilom, kolikor je pač mogla. Julija se je nekoliko bavila s kuhanjem, hodila v Luksemburg, da vidi svojega dragega ljubimca ter se zopet vračala v svoj brlog. Ker je bila po značaju smela, vajena pustolovščin in ker jo je morda tudi vzpodbujala k temu obleka, ki jo je nosila, je šla včasih ponoči k nekemu točilcu v Pečarsko ulico v gostilno pri »Rdečem križu«, ki so jo posečali vsakovrstni ljudje in galantne ženske. Tam je čitala časopise ali igrala triktrak s kakim trgovskim pomočnikom ali s kakim vojakom, ki ji je kadil svojo pipo pod nosom. Tu se je pilo, igralo, ljubilo in prepiri so bili običajna stvar. Nekega večera, ko je pritopotal po tlaku razpotja oddelek konjenikov, je neki pivec privzdignil zaveso, in ko je spoznal prvega poveljnika narodne straže, državljana Hanriota, ki je pridirjal mimo s svojim štabom, je zamrmral skozi zobe:

Urad za pospeševanje nemško-jugoslovanskih gospodarskih odnošajev

V Beogradu je bil te dni osnovan urad za pospeševanje nemško-jugoslovanskih gospodarskih odnošajev. Urad je razposlal vsem gospodarskim institucijam okrožnico, v kateri precizira svoje cilje in naloge. Med drugim povdarja ta okrožnica sledeče:

Po inicijativi nemških in jugoslovanskih gospodarskih krogov se je ustanovil gori imenovani urad s sedežem v Berlinu. Ta urad, katerega osnovanje je ustvarila živa potreba in želje s strani uradnih činiteljev in gospodarskih krogov obeh držav, si je postavil nalogo, da v vsakem oziru neguje in pospešuje poslovno gospodarske zveze med obema državama.

V cilju izpolnjevanja stavljenih si nalog bo prva skrb te nove institucije, da vestno in hitro odgovarja na vsa vprašanja s strani zainteresiranih gospodarskih krogov, bodisi da so ti Nemci ali Jugoslovani. Zanimanje, katero kažejo tej organizaciji merodajni činitelji obeh držav, kakor tudi neposredna zveza urada z nemškimi in jugoslovanskimi gospodarstveniki, bo omogočalo, da urad te svoje naloge tudi v polni meri izpolni.

Nadaljni cilj urada je, da nudi nemškim in jugoslovanskim gospodarskim krogom točno sliko stanja v Nemčiji, kakor tudi v Jugoslaviji, v kolikor bo to potrebno za izpolnjevanje onih interesov, ki spadajo v delokrog te akcije. Da bo urad tudi v tem pravcu zadostil svojim dolžnostim, bo izdajal vsakih deset dni svoj informacijski list in sicer v Jugoslaviji v nemščini, v Nemčiji pa v srbo-hrvaščini. Ta informacijski list ne bo služil samo v orijentacijske svrhe, pač pa bo nudil tudi vse najvažnejše informacije, ki so potrebne gospodarskim krogom za vpostavo uspešnih medsebojnih poslovnih odnošajev.

Poročevalska služba urada bo tako urejena, da bo vpostavljala zveze trgovca ali industrijca, ki se bo obrnil na urad, z odgovarjajočimi nemškimi trgovskimi krogi; na drugi strani pa bo urad vpostavljal zveze med nemškimi trgovci, ki potujejo v Jugoslavijo in se zanimajo za prilike v naši državi.

Poleg izdajanja naslovov posameznih nemških firm, informiranja o njihovih kreditnih zmožnostih, možnostih prodaje, carinski službi, prometnih predpisih itd., bo urad interesentom nudil tudi pravno pomoč.

Vse nadaljne informacije se dobijo pri »Uradu za pospeševanje nemško-jugoslovanskih gospodarskih odnošajev«, Berlin SW 61, Grossbeerenstrasse 71.

Konkurzi in prisilne poravnave

Društvo industrijcev in veletrgovcev v Ljubljani objavlja za mesec avgust 1930 sledečo statistiko (številke v oklepaju se nanašajo na isto dobo pretečenega leta):

1. **Otvorjeni konkurzi:** v Dravski banovini 2 (3), v Savski 3 (3), v Vrbaski 1 (—), v Primorski 1 (1), v Drinski 6 (20), v Zetski 4 (1), v Dunavski 3 (19), v Moravski 3 (26), v Vardarski 3 (18), Beograd, Zemun in Pančevo 3 (8).

2. **Razglašene prisilne poravnave izven konkurza:** v Savski banovini 7, v Donavski 2, v Moravski 1.

3. **Odpravljeni konkurzi:** v Dravski banovini 5 (1), v Savski 3 (1), v Primorski 1 (3), v Drinski 1 (6), v Zetski 2 (—), v Dunavski 5 (5), v Moravski 3 (4), v Vardarski — (3), Beograd, Zemun, Pančevo 3 (—).

4. **Odpravljene prisilne poravnave izven konkurza:** v Dravski banovini 3 (—), v Savski 1 (—), v Primorski 1 (1), v Dunavski 1 (—).

Gospodarske vesti

× **»Metra«, tvornica čipk in trakov v Ljubljani prodana češkoslovaškemu tekstilnemu koncernu.** Češkoslovaški tekstilni koncern Bujatti je z nakupom postal glavni delničar ljubljanske tvornice čipk in trakov »Metra«. S prevzetjem te naše tvornice je Bujatti-koncern dobil v svoje roke lastno tovarno v Jugoslaviji.

× **Drugi tir na progi Beograd—Skoplje.** Vprašanje vpostave drugega tira na progi Beograd—Skoplje se bliža končni rešitvi. S polaganjem se ima pričeti že v najkrajšem času, ker so tozadevni krediti že dovoljeni. Beograjski listi poročajo nadalje, da se že v kratkem prične s polaganjem drugega tira med Zagrebom in Novsko.

× **Zaposljenje naših delavcev na Nizozemskem — nemogoče.** Izseljeniški komisarijat v Zagrebu sporoča: Na podlagi poročil našega generalnega konzulata v Rotterdamu, kakor tudi našega izseljeniškega komisarijata v Düsseldorfu ni na Nizozemskem dela za naše delavstvo. V državnih rudnikih v provinci Limburg dobijo dela samo izučeni rudarji, ki niso še prekoračili 30 let in obvladajo nizozemski ali nemški jezik. Izseljeniški komisarijat opozarja vse one, ki nameravajo na Nizozemsko, da vizumi nizozemskih konzulatov še ne pomenijo nikake garancije, da bo izseljenec dobil na Nizozemskem delo.

× **Konferenca o novih železniških tarifih.** V prometnem ministrstvu se je vršila konferenca vseh železniških direkcij pod predsedstvom ministra prometa g. Radivojevića. Na konferenci se je razpravljalo o vprašanju novih železniških tarif v zvezi z uravnovešenjem finančnega stanja našega prometa.

× **Naš paviljon na solunskem sejmu.** 14. septembra se otvori naš paviljon na solunskem sejmu. Otvoritvi bo prisostvoval trgovinski minister Demetrovič, ki se do takrat že vrne iz Varšave. Ob tej priliki se sestanejo tudi naši gospodarski krogi, ki bodo takrat vrnili poset grškim gospodarskim krogom. Ob tem sestanku bodo prepotovali vso Grško.

Borzna poročila

dne 3. sept. 1930

Devizna tržišča

Ljubljana, 3. sept. Amsterdam 22'71, Berlin 13'46, Bruselj 7'8763, Budimpešta 9'8878, Curih 1094'40—1097'40, Dunaj 7'9533—7'9833, London 274'36, Newyork 56'18—56'38, Pariz 220'73—222'73, Praga 167'29, Trst 294'05—296'05.

Zagreb, 3. sept. Amsterdam 22'71, Dunaj 795'33 do 798'33, Berlin 13'4450—13'7450, Bruselj 787'63, Budimpešta 987'28—990'28, Milan 294'10—296'10, London 273'96—274'76, Newyork kabel 56'18 do 56'38, Pariz 220'73—222'73, Praga 166'89—167'69, Zürich 1094'40—1097'40.

Beograd, 3. septembra. Berlin 13'4450—13'4750, Dunaj 795'33—798'33, Curih 1094'40—1097'40, London 273'96—274'76, Rim 295'10—296'10, Newyork 56'18—56'38, Praga 166'89—167'69.

Dunaj, 3. septembra. d. Berlin 168'85, Amsterdam 285'02, Kopenhagen 189'45, Stockholm 190'15, Newyork 707'60, London 34'43'67, Pariz 27'835, Bruselj 98'81, Praga 21'00'25, Beograd 12'55'75, Budimpešta 124'07, Bukarešta 4'23, Varšava 79'355, Sofija 5'128, Milan 37'045, Zurich 137'52.

Curih, 3. sept. Beograd 9'12875, Pariz 20'2325, London 25'03875, Newyork 514'55, Bruselj 71'88, Milan 26'9425, Madrid 54'50, Amsterdam 207'25, Berlin 122'80, Dunaj 72'715, Stockholm 138'35, Oslo 137'85, Kopenhagen 137'85, Sofija 3'73, Praga 15'265, Varšava 57'70, Budimpešta 90'225.

Vrednostni papirji

Ljubljana, 3. sept. Celjska 160, Ljub. kred. 122, Prva hrv. šted. 925, Kred. zav. 170—180, Vevče 124, Stavbna 40, Šešir 105, Kr. ind. dr. 312, Ruše 280—300.

Zagreb, 3. septembra:

Drž. papirji: 7% inv. pos. 88—88'50, vojna škoda ara. 438—438'75, vojna škoda kasa 438—438'75, vojna škoda dec. 438'50—439, 4% agr. obv. 55 do 55'75, 7% Bler pos. 85'625—86'75, 8% Bler pos. 97—97'75, 7% hipot. 85'75—86, z. 85'75.

Banke: Hrvatska 50 d., Praštediona 910—920, Združena 191—192, Ljub. kred. 122 d., Medjunarodna 65 d..

Industrije: Šečerana Osijek 308—311, Trbveljska 395—398, Slavonija 198—206, Vevče 124—131.

Beograd, 3. septembra. 7% inv. pos. 92—93, 4% agr. obv. 56—56'50, 7% pos. hipot. banke 89'25, 7% bler. 89—89'25, 8% Bler. 100'6250, 6% beglučke obv. 77'25—77'75, vojna škoda 452'25, ult. sept. 454'25—455, ult. dec. 462'25—462'75.

Dunaj, 3. septembra. Bankverein 17'80, Kreditni zavod 47'50, Dunav, Sava, Adria 11'95, Prioritete 88'75, Ruše 35'50, Trbovlje 49'25.

Notacija naših posojil v inozemstvu.

Newyork, 3. septembra 8% Blaire 96'25—97'50 7% Blaire 86—87, 7% Hipotekarna banka 84'75 do 85, London 3. septembra 7% Blaire 86—86'75.

Žitna tržišča.

Na ljubljanskem tržišču tendenca neizpremenjeno mlačna, brez prometa.

Novi Sad, 3. sept. *Pšenica* 97/80 kg bač. 157½ do 162½ g. bač., ban. Tisa 162½—165, g. ban. 157½—162½, ban. Begej 157½—162½, j. ban., srem., slav. 78 kg 147½—152½. Promet: 28 vagonov. — *Oves* bački 133—135. *Ječmen* bački, srem. 63/64 kg 110—112½. Promet 10 vagonov. *Koruza* bačka, srem. 117½—120, bač., ladja Dunav 120—125, ban. 112½—115, ban. Begej Dunav 120—125. Promet 15 vagonov. *Moka* bačka 0 in 00 290—300, 2. 260—270, 5. 226—235, 6. 175—185, 7. 115—120, 8. 100—105. Promet 12 vagonov. *Otrobi* bački, srem. in ban. 80—85, 5 vagonov. Tendenca slaba.

Ljubljansko lesno tržišče.

Tendenca neizpremenjeno mlačna, promet: 3 vag. hrastovih drv, 1 vag. bukovih drv, 1 vagon remeljnov.

*

Hmeljarska poročila

Dne 1. septembra 1930.

Savinjska dolina: Včeraj in danes se je zopet nekaj nakupovalo po ceni 6 do 8 Din za kg. Hmeljarji so ogorčeni nad temi za letos vsekakor prenizkimi cenami in oddajajo le v manjših partijah, ker pričakujejo boljše cene. Trgovci so še vedno brez naročil.

Češkoslovaška: Vreme za obiranje je še vedno prav ugodno ter bo pod temi okolnostmi obiranje koncem tedna v glavnem končano. Kupčije pa še vedno ni skoro nobene, splošno pa se pričakuje, da bo tekom tega tedna postalo živahnejše. Zadnje dni se je ipak cena nekoliko dvignila in je bilo prodano trgovcem nekaj partij žateškega hmelja po 16 do 18 Din, dočim so domače pivovarne nakupile nekaj blaga tudi po 21 do 23 Din za kg. Ostali češki hmelj pa se trži po 10 do 13 Din za kg. Hmeljarske organizacije pozivajo svoje člane, naj ne dajo hmelja izpod cene, ker mora žateški hmelj vsekakor doseči višjo ceno, vsaj isto kakor najboljši nemški.

Nemčija: Krasno vreme traja dalje ter se splošno obiranje nadaljuje. Večina letošnjega hmelja bo prav dobre kakovosti. Tržišče pa je slejkoprej skrajno mirno, brez pravega zanimanja, ter so cene celo nekoliko nazadovale. Za tetnangski hmelj se plača 23 do 25 Din, za hallertaerski pa 16 do 20 Din za kg. Prometa pa je le malo. Vočigled tem slabim cenam, so nekateri hmeljarji prenehali z obiranjem.

Dobave

Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 9. septembra t. l. ponudbe glede dobave 1000 kg kovaškega plinskega koksa. — Strojni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 10. septembra t. l. ponudbe glede dobave 400 kg bele bombaževine za ležišča; do 13. septembra t. l. pa glede dobave 1000 komadov vijakov in 300 kg žičnikov. (Pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih.)

Direkcija državne železnice Vareš sprejema do 10. septembra t. l. ponudbe glede dobave 500 kg firneža, 500 kg minija, 500 kg alabaster mavca, 150 kg suhe barve, 500 kg ilovice za soboslikarje, razne bronze in 24 komadov ščetk; do 17. septembra t. l. glede dobave 15.000 kg katrana.

Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 10. septembra t. l. ponudbe glede dobave 88 m² parketnega poda, 30.000 kg ovsa, 100 l špirita, raznih olj, meril ter glede dobave 3 konj.

Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 20. septembra t. l. pri Komandi mornarice v Zemunu glede dobave 1 motornega čolna. — Dne 20. septembra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave 100 m³ jelovih desk, 100 m³ jelovih letev; dne 22. septembra t. l. glede dobave 47.000 kg raznega železa, 6000 kg zakovic in 300 kg žice; dne 23. septembra t. l. pa glede dobave 3000 komadov smolnatih bakelj. — Dne 20. septembra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave barv; dne 22. septembra t. l. glede dobave 12.000 komadov metelj; dne 23. septembra t. l. pa glede dobave materijala za zapornice. — Dne 22. septembra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave lesa, žičnikov, karbolineja. — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Dne 20. septembra t. l. se bo vršila pri računsko-ekonomskem oddelku Ministrstva za zgradbe v Beogradu ofertalna licitacija glede dobave elektrod; dne 22. septembra t. l. glede oddaje knjige v tiskanje; dne 23. septembra t. l. pa glede dobave pohištva za postajo Beograd—Sava. — (Oglasi so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem oddelku.)

Dne 10., 13., 18. in 20. septembra t. l. se bodo vršile pri Glavnem sanitetskem slagališču v Zemunu ofertalne licitacije glede dobave raznih zdravilnih kemikalij. — (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri omenjenem slagališču.) —

Dne 18. septembra t. l. se bo vršila pri Komandi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija glede dobave živil (fižol, riž, testenine, zdrob, olje, sladkor, kavine konzerve, kava, čaj, kis, moka, cikorija itd.); dne 20. septembra t. l. pa pri Komandi Vrbaske divizijske oblasti v Banjaluki glede dobave živil (fižol, riž, zdrob, testenine, mast, olje, paprika, kis, krompir, čebula, koruzna moka). — (Oglasa sta na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri omenjenih oddelkih.) —

Radio-Therma Laško pri Celju

Novo preurejeno in adaptirano. Radiotermalni vrelci 38° C. Zdravniško nadzorstvo. Kopeli v bazenu in v kabinah. Solnčne in zračne kopeli. Lepa izprehajališča in izleti v okolico.

Radiotermalna voda zdravi revmatizem, živčne bolezni, ženske bolezni i. t. d.

Od 1. septembra dalje pension po Din 55.—

Telefon 2059
Premog suha drva
Pogačnik, Bohoričeva ulica 5

Načrte in proračune 716
za zgradbe izvršuje Tehnični biro „Tehna" Ljubljana, Mestni trg 25/I. Zahtevajte poset inženjera-arhitekta

Ako želite kupiti na obroke
obrnite se na
KREDITNO ZADRUGO DETAJLNIH TRGOVCEV
r. z. z o. z.
v Ljubljani
Cigaletova 1 (zr. sod.)

Petsobno stanovanje
s pritiklinami v sredini mesta v mirnem kraju se s 1. nov. odda. — Naslov pove uprava. 366

Izdelovanje damske in moške konfekcije
Drago Gorup & Co., Ljubljana
Miklošičeva 14 Telefon 32-33
Naročila po meri se izvršujejo hitro in točno.
Prodaja na debelo in na drobno.

Sport

Internacionalni lakoatletski meeting v Ljubljani

V soboto 6. in nedeljo 7. t. m. se vrši popoldne ob 15. uri na igrišču ASK Primorje internacionalni lakoatletski meeting, kateri bo po kvaliteti startujočih atletov sigurno največji v Jugoslaviji.

ASK Primorje ni žalil truda niti denarnih sredstev, samo da pokaže občinstvu meeting, zaseden z internacionalno konkurenco. — Po dosedanjih sporazumih bodo startali atleti iz Graza, Celovca, Dunaja, Beograda, Zagreba, Budimpešte in Brna. — Iz Avstrije bodo na startu rekorderji, Leban 5000 m, Pugl 800 in 1500, Unfahrer skok v višino, Janausch disk in krogla, prvaki: Glasser in Helferich. — Madjar rekorder v skoku v dalj Balogh, jugoslav. rekorderji: Rittig, Miokovič, Plavšić, Koren, Ferković, Buratović, Dr. Narančić, Gašpar, Mesner, bratje Kallay in nebroj drugih. — Vsega skupaj izven Ljubljane ca 60 atletov. — Iz Ljubljane bodo startali Skok, Slamič, Petkovšič, Žorga, Slapničar, Krevs, Zupančič, Šporn, Banko, bratje Perović, Jug, Korče, Medica, Blatnik, Urbančič, Junger in drugi. — Iz Maribora g. Podpečan. — Vsekakor bodo discipline zelo močno zasedene ter se bodo vršili izredno ojstri boji za prva mesta. — Prihodnje dni prinesemo natančni raspored in imena startujočih atletov ter prognozo o izidu raznih konkurenc.

Mariborski sport

Sodniki pri prvenstvenih tekmah

Na zadnji seji ZNS so bili delegirani naslednji sodniki za prvenstvene nogometne tekme: Maribor : Svoboda *g. Fischer*, Rapid ; Železničar *g. Bizjak*, Maribor : Železničar *zagrebški sodnik*, Rapid : Svoboda *g. Marinič*, Železničar : Svoboda *g. Nemec*, Maribor : Rapid *zagrebški oz. graški sodnik*, Ptuj : Mura (v Ptuju) *gosp. Frankl*, Mura : Šoštanj (v Murski Soboti) *g. dr. Planinšek*.

Prva večja prireditev mariborskih plavačev

Plavalne tekme, ki se vrše v nedeljo 7. t. m. vzbujajo v Mariboru splošen interes vseh sportnikov. Plavači vseh klubov večer za večerom pridno trenirajo v velikem bazenu Mariborskega otoka. Najštevilnejše bo zastopan »Maribor« s favoriti *Bertoncelj, Tominšek, Kožuh, Košak, Humek in drugimi plavači*. V damsko borbo pošlje »Maribor« gdč. *Leskovarjevo, Paherjevo in Vadnouvo*, katere so se dosedaj izkazale kot izvrstne plavačice. V skakačih ima zopet najboljše moči »Maribor«, predvsem je omeniti Bertonclja.

»Rapid« nastopi z bivšo prvakinjo gdč. *Karnerjevo*, nadalje gdč. *Lircerjevo* in drugimi. *Wesiak, Kreftl* in drugi bodo opasni nasprotniki »Maribora«.

Barve »Železničarja« bodo zastopali bivši prvak *Miha Hartlieb*, nadalje plavači *Kralj, Pavletič, Časar itd.*

Že itak pestro sliko tekmovalcev bodo še izpopolnili plavači »Primorja«, ki bodo tekmovali izven konkurence.

Sportni klub »Disk« Domžale razpisuje velike medklubske kolesarske dirke, ki se vrše v nedeljo dne 7. septembra 1930 ob deset-letnici SK Diska v Domžalah.

Spored:

Medklubska proga:

a) Prvorazredni: Start ob 10. uri proga Domžale—Sv. Peter v Sav. dolini—Domžale km 100.

b) Juniorji: Start ob 11. uri proga Domžale—Trojane—Domžale km 50.

Klubska proga:

a) Juniorji: Start ob 11. uri proga Domžale—Trojane—Domžale km 50.

b) Juniorji novinci: Start ob 12. uri proga Domžale—Lukovica—Domžale 20 km.

Nagrade:

a) Prvi od vsake skupine darilo.

b) Prvi trije od vsake skupine diplome.

Splošna določila:

1. Dirka se po pravilniku Koturaškega saveza kraljevine Jugoslavije.

2. Dirka je odprta za vse člane klubov, kateri so včlanjeni v Koturaškem savezu kraljevine Jugoslavije.

3. Razpored startov je točno upoštevati ter mora vsaka skupina startati točno ob določenem času.

4. Odredbam vodstva dirke se je najtočneje pokoriti.

5. Vsak dirkač se mora strogo ravnati po obstoječih policijskih predpisih, kolo mora biti opremljeno z zvoncem ter dobro delujočo zavoro.

Prireditelj ne odgovarja za škode, katere povzroče dirkači med dirko, ter vozi vsak posameznik na lastno odgovornost.

6. Protesti vpoštevajo se 15 minut po izvršeni dirki z vplačilom Din 30·—, kateri znesek se vrne, ako je protest odobren.

7. Prijave sprejema tajnik SK Disk-a J. Menart Domžale do 5. IX. Prijavnina Din 5·—, naknadne prijave proti dvojni prijavnini.

Razdelitev daril in diplom takoj po končani nogometni tekmi na veseličnem prostoru.

Popravek. Glede na našo včerajšnjo v sportni rubriki objavljeno vest iz Litije o gostovanju in porazu SK Primorja prosi klub za naslednji popravek:

Glede trditve v zgoraj omenjeni notici, da je igralo v nedeljo dne 31. VIII. t. l. v Litiji moštvo Primorja ter izgubilo tekmo z rezultatom 5 : 2, izjavlja predsedstvo kluba, da nikako moštvo ASK Primorja do danes nikoli ni gostovalo v Litiji in torej ni niti v nedeljo moglo izgubiti tekme z zgoraj omenjenim rezultatom. Uzurpatorje tujega imena in pisca notice bo pozvalo predsedstvo kluba na kazensko odgovornost.

Poslužujte se za oglašanje »Jugoslovana«!

Službene objave

Razglasi kraljevske banske uprave

VI. No. 19179.

Pregled nalezljivih bolezni v Dravski banovini

od dne 15. avgusta do dne 21. avgusta 1930.

Srez	Ostali	Na novo oboleli	Ozdraveli	Umrli	Ostanejo v oskrbi
Skupina tifuznih bolezni.					
Brežice	6	2	3	—	5
Celje	4	—	1	—	3
Celje (mesto)	1	—	1	—	—
Dolnja Lendava	3	—	2	—	1
Kamnik	1	—	—	—	1
Konjice	1	1	—	—	2
Krško	2	—	—	—	2
Laško	2	1	1	—	2
Litija	1	6	—	—	7
Ljubljana (mesto)	1	—	—	—	1
Ljutomer	1	2	—	—	3
Maribor desni breg	1	—	—	—	1
Maribor levi breg	1	—	—	—	1
Novo mesto	1	—	—	—	1
Slovenjgradec	1	—	1	—	—
Šmarje pri Jelšah	2	—	—	—	2
Skupaj	29	12	9	—	32
Griža. — Dysenteria.					
Celje (mesto)	1	—	—	—	1
Kranj	6	3	6	—	3
Logatec	—	1	—	—	1
Ljubljana (srez)	—	1	—	1	—
Ljubljana (mesto)	5	5	1	—	9
Maribor desni breg	—	2	—	—	2
Novo mesto	4	4	—	2	6
Skupaj	16	16	7	3	22
Škrlatinka. — Scarlatina.					
Brežice	2	4	4	1	1
Celje	5	—	2	—	3
Celje (mesto)	1	2	1	—	2
Gornjigrad	1	—	—	—	1
Kamnik	1	—	—	—	1
Kranj	3	—	—	—	3
Kočevje	1	—	—	—	1
Krško	4	—	1	—	3
Laško	4	3	—	—	7
Litija	1	—	1	—	—
Ljubljana (srez)	11	2	2	—	11
Ljubljana (mesto)	8	1	2	—	7
Ljutomer	2	—	1	—	1
Maribor levi breg	2	—	—	—	2
Maribor (mesto)	5	—	3	—	2
Murska Sobota	4	—	—	—	4
Prevalje	1	—	—	—	1
Ptuj	1	1	—	—	2
Skupaj	57	13	17	1	52
Ošpice. — Morbilli.					
Konjice	—	1	—	—	1
Skupaj	—	1	—	—	1
Davica. — Diphteria et Croup.					
Brežice	9	6	1	1	13
Celje	4	1	2	—	3
Dolnja Lendava	1	—	—	—	1
Kamnik	1	1	—	—	2
Kranj	—	1	—	—	1
Konjice	1	3	2	—	2
Krško	6	—	2	—	4
Laško	3	1	3	—	1
Litija	1	2	1	—	2
Ljubljana (srez)	6	3	—	—	9
Ljubljana (mesto)	6	2	1	—	7
Maribor desni breg	2	2	2	—	2
Maribor (mesto)	2	—	2	—	2
Novo mesto	1	1	—	—	2
Prevalje	3	1	3	—	1
Radovljica	1	—	1	—	—
Slovenjgradec	3	—	—	—	3
Šmarje pri Jelšah	8	7	4	—	11
Skupaj	58	31	22	1	66
Nalezljivo vnetje možganov. — Meningitis cerebrospinalis epidemica.					
Celje (mesto)	1	—	—	—	1
Maribor levi breg	1	—	—	—	1
Skupaj	2	—	—	—	2
Dušljivi kašelj. — Pertussis.					
Celje	4	—	3	—	1
Kamnik	27	—	—	—	27
Kranj	23	2	—	—	25
Murska Sobota	1	2	1	—	2
Skupaj	55	4	4	—	55
Šen. — Erysipelas.					
Brežice	—	2	1	—	1
Celje	3	—	2	—	1
Konjice	1	—	—	—	1
Krško	2	—	1	—	1
Ljutomer	1	—	—	—	1
Maribor desni breg	—	2	—	—	2
Maribor levi breg	1	1	—	—	2
Maribor (mesto)	2	—	2	—	—
Novo mesto	1	—	—	—	1
Prevalje	1	—	—	—	1
Ptuj	1	—	1	—	—
Radovljica	1	—	—	—	1
Skupaj	14	5	7	—	12
Krčevita odrevenelost. — Tetanus.					
Brežice	2	—	2	—	—
Celje	1	—	—	—	1
Krško	2	—	—	—	2
Maribor levi breg	—	1	—	—	1
Radovljica	—	1	—	1	—
Skupaj	5	2	2	1	4
Vnetje priušesne slinovke. — Parotitis epidemica.					
Konjice	1	—	—	—	1
Skupaj	1	—	—	—	1

Ljubljana 25. avgusta 1930.

Po odredbi bana:
zdravstveni inspektor:
Dr. Mayer.

V. No. 209/83. 2072 3—1

Razglas.

o prvi pismeni ofertalni licitaciji za izvršitev regulicijskih del na Muri v obmejnem pasu.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani razpisuje na podstavi členov 86 do 98 zakona o državnem računovodstvu z dne 6. marca 1910. in njegovih sprememb odnosno spopolnitev za prevzem in izvršitev

regulacijskih del na Muri v obmejnem pasu

prvo javno pismeno ofertalno licitacijo v skrajšanem roku na dan

24. septembra 1930. ob 11. uri dopoldne

v prostorih tehničnega oddelka kraljevske banske uprave v Ljubljani, Turjaški trg 1, II. nadstropje.

Načrti in proračuni so interesentom na razpolago med uradnimi urami v prostorih tehničnega oddelka v Ljubljani, Turjaški trg 1, II. nadstropje.

Ponudbe je predložiti v obliki enotnega popusta v procentih na cene uradno odmerjenega proračuna, ki znaša 490.460 Din.

Zapečatene ponudbe, opremljene s kolkom za 100 Din (priloge s kolkom za 2 Din) morajo izročiti ponudniki ali njih pooblaščenci na dan licitacije z označbo »Ponudba za regulacijska dela na Muri na progi občin Gornja Radgona—Mele 102·90 do 98·00 km ponudnika N. N., neposredno predsedniku licitacijske komisije med 10. in 11. uro dopoldne. Na poznejše ali nepravilno opremljene ponudbe se ne bo oziralo.

Vsak ponudnik mora v ponudbi izrecno izjaviti, da v celoti pristaja n avse splošne in tehnične pogoje, ter mora položiti kavcijo; domačini Din 50.000, tuji državljani Din 100.000·— na blagajni dravske finančne direkcije v Ljubljani, bodisi v gotovini ali državnih vrednostnih papirjih, oziroma garantnih pismih, izdanih po denarnem zavodu v smislu čl. 86. zakona o drž. računovodstvu in registriranih v smislu čl. 24. pravilnika za izvrševanje določil iz oddelka »E« Pogodbe in nabave.

O položeni kavciji prejme ponudnik blagajnično položnico. To položnico, nadalje potrdilo trgovske zbornice TOI o sposobnosti ter potrdilo ministrstva za zgradbe, da se sme ponudnik udeleževati javnih licitacijo, je obenem z vročitvijo ponudbe predložiti predsedniku licitacijske komisije.

Pooblaščenci morajo poleg tega predložiti pooblastilo, da smejo zastopati svojo firmo pri licitaciji.

Državna uprava si pridržuje pravico oddati razpisano delo, ne oziraje se na višino ponujene vsote, oziroma vse ponudbe odkloniti brez vsake obveznosti. Vsak ponudnik mora ostati v besedi 60 (šestdeset) dni po licitaciji.

Kraljeva banska uprava Dravske banovine.
Ljubljana, dne 1. septembra 1930.

V. No. 405/9. 2071 3—1

Razglas.

o prvi pismeni ofertalni licitaciji za izvršitev regulacijskih del na Ljubljanici v Ljubljani.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani razpisuje po naročilu Ministrstva za zgradbe od 20. avgusta t. l., br. 58087 in na pdstavi čl. 86. in 98. zakona o državnem računovodstvu z dne 6. marca 1910. ter njegovih sprememb odnosno spopolnitev za prevzem in izvršitev

regulacijskih del na Ljubljanici v Ljubljani

in sicer:

1. Naprave provizorične zatvornice s proračunm Din 320.223·94
2. Naprave opornih zidov in brežin na bregu, na Sv. Jakoba nabrežju, na Prulah in na Krakovskem nasipu, s proračunom . . . . „ 3,318.698·95
3. Ureditev Frančiškanskega mostovja s proračunom . . . . . „ 1,359.183·68
4. Regulacije potoka Gradaščice s proračunom „ 659.994·24
5. Naprave ramp na Cankarjevem nabrežju s proračunom . . . . „ 34.990·—
6. Regulacije potoka Mali Graben, s proračunom „ 314.276·20

torej v skupnem iznosu Din 5,989.367·01

prvo javno pismeno ofertalno licitacijo na dan

10. oktobra 1930., ob 11. uri dopoldne

v prostorih tehničnega oddelka kraljevske banske uprave v Ljubljani, Novi trg št. 1.

Načrti in proračuni so interesentom na razpolago med uradnimi urami v prostorih mestnega gradbenega urada v Ljubljani, Šolski drevored št. 2, oziroma je dobiti vse ofertne pripomočke proti plačilu Din 500·— pri tem uradu.

Ponudbe je predložiti v obliki enotnega popusta v procentih na cene uradno odmerjenega proračuna v zgoraj izkazanem iznosu.

Zapečatene ponudbe opremljene s kolkom za Din 100·—, priloge s kolkom za Din 2·— morajo izročiti ponudniki ali njih pooblaščenci na dan licitacije z označbo »Ponudba za regulacijska dela na Ljubljanici 1930/31« od ponudnika N. N. neposredno predsedniku licitacijske komisije med 10. in 11. uro dopoldan. Na poznejše ali nepravilno opremljene ponudbe se ne bo oziralo.

Vsak ponudnik mora v ponudbi izrecno izjaviti, da v celoti pristaja na vse splošne in tehnične pogoje, ter mora položiti kavcijo: domačini 350.000 Din, tuji državljani 700.000 Din na blagajni dravske finančne direkcije v Ljubljani, bodisi v gotovini ali državnih vrednostnih papirjih, oziroma garancijskih pismih, izdanih po denarnem zavodu v smislu čl. 86. zakona o drž. računovodstvu in registriranih v smislu čl. 24. pravilnika za izvrševanje določil iz oddelka »E« pogodbe in nabave.

O položeni kavciji prejme ponudnik blagajnično položnico. To položnico, nadalje potrdilo davčnega urada o poravnavi vseh davčnih plačil, potrdilo ministrstva za zgradbe, da se sme ponudnik udeleževati javnih licitacij, in potrdilo pristojne zbornice za TOI o sposobnosti, je obenem z vročitvijo ponudbe predložiti predsedniku licitacijske komisije.

Pooblaščenci morajo poleg tega predložiti pooblastilo, da smejo zastopati svojo firmo pri licitaciji. Državna uprava si pridržuje pravico oddati razpisano delo ne oziraje se na višino ponujene vsote, oziroma sme oddati posamezna dela, izkazana pod točko 1.—6., tudi posamezno. Vsak ponudnik mora ostati v besedi 60 (šestdeset) dni po licitaciji.

Kraljeva banska uprava Dravske banovine.
V Ljubljani, dne 2. septembra 1930.

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

G I 1295/30—1. 2074

Oklic.

Tožeča stranka Mestna hranilnica v Mariboru je vložila proti toženi stranki Damiš Francu, posestniku, prej v Studencih pri Mariboru, sedaj neznanega bivališča, radi 4500 Din s pripadki k opr. št. C I 1295/30 tožbo.

Narok za ustno sporno razpravo se je določil na 29. septembra 1930. ob devetih pred tem sodiščem v izbi št. 14 razpravna dvorana.

Ker je bivališče tožene stranke neznano, se postavlja dr. Bergoč Josip, odvetnik v Mariboru, za skrbnika, ki jo bo zastopal na njeno nevarnost in stroške, dokler ne nastopi sama ali ne imenuje pooblaščenca.

Okrajno sodišče v Mariboru,
dne 29. avgusta 1930.

T 54/30—6. 2073

Amortizacija.

Na prošnjo Senekovič Matilde na Ščavnici se uvede postopanje v svrho amortizacije sledečih vrednostnih papirjev, ki jih je prosilka baje izgubila, ter se njih imejitelj poziva, da uveljavi tekom šest mesecev svoje pravice, sicer bi se po poteku tega roka proglasilo, da so vrednostni papirji brez moči.

Oznamenilo vrednostnih papirjev: Vložna knjižica Glavne hranilnice, r. z. z n. z. pri Sv. Lenartu v Slov. Goricah, št. 1624, glaseča se na ime Matilda Senekovič, z vlogo 3134·— Din.

Okrožno sodišče v Mariboru,
dne 30. avgusta 1930.

E 1240/30—II. 2075

Dražbeni oklic in poziv k napovedi.

Na predlog zahtevajoče stranke tvrdke Zangger Franc v Celju bo dne 1. oktobra 1930. ob devetih, pri tem sodišču na podstavi s tem odobrenih pogojev dražba sledečih nepremičnin: zemljiška knjiga Levec, vl. štev. 85, označba nepremičnin: hiša z gospodarskimi poslopjem Din 65.300·—, zemljišča Din 67.493·60, pritikline Din 7228·—. Skupno Din 140.021·60, manj vknjižene služnostne pravice ocenjene na Din 20.000·—, cenilna vrednost: Din 120.021·60, najmanjši ponudek 80.014·40 dinarjev.

K nepremičnini zemljiška knjiga Levec. vl. št. 85, spadajo sledeče pritikline: 1 konj. 1000 hmeljskih drogov, poljski voz, konjska oprema in drugo gospodarsko orodje v cenilni vrednosti Din 7228·—. Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaja. Vadij Din 12.202·16.

Okrajno sodišče v Celju, odd. III.,
dne 8. avgusta 1930

E 1250/30—9. 2080

Dražbeni oklic.

Dne 10. oktobra 1930. ob devetih bo pri podpisanem sodišču v sobi št. 6 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga d. o. Stojnci, vl. št. 317.

Cenilna vrednost: 14.385 Din; vrednost pritikline: 150 Din; najmanjši ponudek: 9690 dinarjev.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti pri sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Ptuju,
dne 25. avgusta 1930.

T 45/30—2.

Uvedba postopanja za proglasitev mrtvim.

Pogačar Janez, posestnik iz Radomelj št. 11, rojen leta 1869. v Radomljah, pristojen v občino Radomlje, oženjen, je l. 1913. odpotoval v Ameriko in je njegovo bivališče že od leta 1914. neznano.

Ker je potemtakem smatrati, da bo nastopila zakonita domneva smrti v smislu § 24. o. d. z., se uvede na prošnjo njegove žene Pogačar Marije, posestnikove žene iz Radomelj št. 11, postopanje za proglasitev mrtvim ter se izda poziv, da se o pogrešancu poroča sodišču ali s tem postavljenemu skrbniku gosp. Pogačar Albinu.

Pogačar Janez se poziva, da se zglasi pri podpisanem sodišču ali drugače da kako vest o sebi.

Po 1. oktobru 1931. bo sodišče na vnovično prošnjo odločilo o proglasitvi mrtvim

Deželno sodišče v Ljubljani
dne 5. avgusta 1930.

Razglasi raznih uradov in oblastev

Štev. 7640/II. 2079—2—1

Razpis.

Direkcija drž. rudnika Velenje, razpisuje na dan 23. septembra 1930. ob 11 uri nabavo:

2000 kg pšenične moke št. 0 gg
8000 kg pšenične moke št. 0 g
15.000 kg pšenične moke št. 6
5000 kg koruze v zrnu.

Pogoji se dobe pri podpisani.

Direkcija drž. rudnika Velenje
dne 30. avgusta 1930.

Štev. 975/30.

Objava.

Po § 8 adv. zakona se objavlja, da je gospod Šali Andrej z dnem 29. avgusta 1930. vpisan v tukajšnji imenik advokatov s sedežem pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah.

Advokatska komora v Ljubljani,
dne 2. septembra 1930.

Razne objave

2077

Objava.

Izgubil sem šolsko izpričevalo IV. razreda ljudske šole v Brežicah, ter ga proglašam za neveljavno.

Sv. Lenart I., dne 2. septembra 1930.
Filipčič Ivan, s. r.

Tristoletnica kinina

Najbolj znano zdravilo za malarijo je kinin, čegar zdravilno moč so spoznali pred 300 leti. Prvi, ki je poskusil zdrobljeno skorjo kininovega drevesa vporabiti kot zdravilo, je bil sodnik v Loksi (Peru) don Francisco Lopez de Panizaves, ki si je zdravil s kininovim praškom malarijo leta 1630., ko je bival v deželi Peru. Osem let kasneje je poslal zavojček tega zdravila grofici Chinchona, soprogi tedanjega peruvanskega podkralja, ki jo je tresla huda mrzlica. Grofica je to zdravilo kasneje prinesla v Evropo in je opozorila vse svoje obsežno znanstvo na važnost tega zdravila. Zato je imenoval znani botanik (rastlinoslovec) Linné drevo tudi po grofici. Imena grofice mu niso povedali točno, pa je imenoval drevo »Cinchona«, in po tem imenu je dobilo tudi zdravilo svoje ime »kinin«.

V 18. stoletju so poskušali pridobivati kinin tudi na drug način, kajti dotlej so ga dobivali samo iz Južne Amerike, Holandci pa, ki so imeli trgovino s kininom skoro popolnoma v svojih rokah, so pa določali ceno. Zato je bil kinin takrat silno drag. Še v prvi polovici preteklega stoletja je veljal 1 gram kinina 1 nemško (zlato) marko. Zato so si pa Holandci zelo prizadevali, da bi preprečili izvoz semena tega drevesa v druge dežele. Francoskemu botaniku Condamine-u pa se je leta 1743. le posrečilo, da je dobil seme tega drevesa ob reki Amazonas, toda imel je smolo. Osem mesecev je čuval dragoceno seme, nazadnje ga je pa izgubil. Podobna nesreča je doletela Francoza Sussieu-a, kateremu so zabojček s semenom zamorci ukradli, ker so mislili, da so v zabojčku cekini. Šele Angležu Klementu Markhamu, čegar 100letnico baš te dni slavijo, se je posrečilo, da je prinesel seme tega drevesa v Indijo, kjer so začeli kulturo tega drevesa na veliko. Čeprav mu je bila peruanska vlada dovolila, da sme seme vzeti s seboj, je moral prestati vseeno dosti nevarnosti, predno je leta 1860. prinesel seme v Anglijo. Stroški za njegovo ekspedicijo v Ameriko so znašali 17.000 mark, sedaj pa vleče angleška vlada od prodaje tega zdravila milijone na leto. Šele Markham je torej omogočil, da je kinin poceni zdravilo, ki si ga vsak lahko kupi.

Japonski obisk v Berlinu.
Nedavno je obiskal Berlin japonski prestolonaslednik s svojo soprogo. Kmalu za njim pa je prišel v Berlin še predsednik japonske gosposke zbornice knez Tokugawa, ki je obenem tudi predsednik Rdečega križa. Slika kaže kneza Tokugawo pri njegovem obisku šole Rdečega križa v Berlinu.

Zakaj je letel Gronau v Ameriko?

Nemški letalec Gronau, ki je nedavno preletel Atlantski ocean v smeri vzhod-zapad (iz Evrope v Ameriko), si je izbral za svoj let doslej neobičajno pot. Letel je namreč mnogo bolj severno kakor njegovi predniki in baš ta okolnost je vzbudila v Ameriki in v Evropi veliko pozornost med letalci. Danes se vse vprašuje: Zakaj je letel Gronau tako zelo severno? Kdo je financiral njegov let? Kdo stoji za njim?

Gronau sam nima premoženja, kajti on je privatno le vodja neke letalske šole, ki jo vzdržuje nemška družba za zračni promet. Let v Ameriko je pa draga stvar, ki se je ubogi nameščenec ne more privoščiti na svoje stroške. Odkod torej denar za tako drago podjetje?

Večina ljudi, ki se pečajo z letalstvom, je mnenja, da pomeni Gronau-ov let v Ameriko le preskušnjo za let, ki ga namerava znano veliko letalo »Do X«. Ta domneva pa je malo verjetna, ker »Do X« se bo težko odločil za severno pot.

Drugi zopet trde, da dela Gronau skupno z Angležem Watkinsom, ki proučava sedaj nove možnosti leta v polarne kraje. Watkins bi namreč rad odkril kje na severu progo, ki bi omogočala reden zračni promet za blago in za potnike med Evropo, Grenlandijo in Srednjo Kanado. V Nemčiji pa še nič ne vedo o poskusih in študijah za odkritje take proge.

Gronau-ov let je pomemben pa baš zato, ker se je pokazalo pri vseh dosedanjih prekooceanskih letih, da nobena izmed južnih prog ni posebno varna, vsaj za naša dosedanja letala ne. Zato so se začeli nekateri letalci, med njimi tudi Gronau, zanimati za severne proge. Severna proga je sicer nekaj daljša, ima pa zato dve važni oporišči, Islandsko in Grenlandijo. Ta letalska proga pa je še vedno precej krajša kakor potovanje preko oceana s parnikom. Zato so se začele zanimati za to severno letalsko progo tudi nemške prekooceanske paroplovne družbe. Zato pa ni izključeno, da so baš te družbe denarno podprle Gronau-a.

Gronau pa je dokazal tudi to, da se da preleteti ocean tudi z razmeroma majhnim letalom, in zato utegne biti proga, ki jo je on preletel, za prekooceanski letalski promet med Evropo in Ameriko najugodnejša.

Gronau je progo srečno preletel, čeprav se je moral boriti z velikimi vremenskimi neprilikami, zlasti z meglo, ki je bila ravno v Kanadi najbolj gosta, da ni mogel nikakor pogoditi letališča v Halifaxu, kjer je nameraval pristati.

Gronau-ov let res ni tako senzacijonalen kakor je bil Lindbergov ali pa let stotnika Koehla, zato pa je velepomemben za prakso, kajti sedaj se bodo dosti lažje pečali z vprašanjem najboljše letalske proge v Ameriko za redni promet.

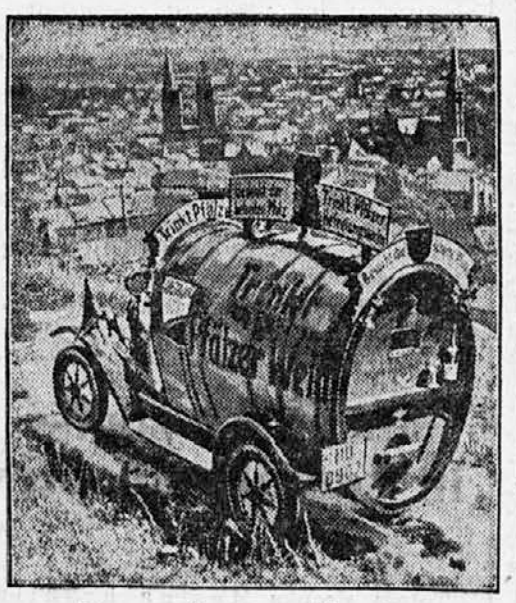

Propaganda za nemško vino.
Nemški vinogradniki se morajo prav tako kakor naši trdo boriti za svoj obstoj. Da bi dvignili potrošnjo domačega vina, so nekateri vinogradniki kupili avtomobil, na avtomobil pa so dali pritrditi sod, ki drži 100 litrov. Sod je ves popisan z reklamnimi priporočili za nemško vino.

Ljudje, ki se nikdar ne umivajo

Na naši zemlji je še dosti krajev, ki so nam popolnoma neznani, čeprav razpolagamo že z izvrstnimi prometnimi sredstvi. Taki nam še popolnoma neznani kraji se nahajajo na Altaju (gorovje v centralni Aziji), kjer prebivajo prav zanimivi ljudje v bornih kočah, globoko skritih v hribovju.

Ti ljudje spadajo med najbolj umazane ljudi na svetu. Milo je tukaj neznana stvar, kajti že to je mnogo, če si Altajec nekoliko poškropi svoj obraz z vodo, kar pa se zgodi navadno komaj enkrat na mesec.

Altajci smatrajo umivanje posode za velik greh. Hišo, kjer bi umivali posodo, po njihovi veri takoj zapusti sreča. Zato pa je v hišah silno dosti nesnage, ki se nabira leta in leta. Spoštovanje te tradicije pa je za Altajce silno pogubno, kajti bolezni razsajajo med temi nesrečnimi ljudmi kakor nikjer drugod, zlasti očesna bolezen trahom in pa sifilida. Sovjetska vlada si je prizadejala sicer že mnogo truda, da bi te nezdrave razmere odpravila, ampak doslej zastonj.

Obleke Altajci ne pero, ampak nosijo obleko tako dolgo, da na telesu sprhni. Pozimi se oblečejo v kožuhe, ki jih ne slečejo do spomladi.

V strahovitih razmerah žive pri teh ljudeh ženske. Ženska tukaj ni človek, ampak je stvar kakor kamen, miza ali nož. Možje so leni in brezskrbni in prepuščajo vse delo ženskam. Ženska mora skrbeti za »večni ogenj«, mora molzti, kuhati čaj, šivati, sekati drva in sedlati konje. Kadar ženska rodi, namažejo otroka takoj s konjsko mastjo. To je menda edino mazanje, ki ga je Altajec v svojem življenju deležen. Včasih pa polože otroka takoj po rojstvu v mesno juho — to je krst. Juho pa potem pojedo. Če je otrok pozneje kdaj le preumazan, ga oblivajo s čajem. Ko postane altajski deček star šest let, dobi lok in puščice, da hodi na lov. Desetletni dečki so pa že izborni jezdeci.

Altajci so pa jako prijazni in silno gostoljubni ljudje. Čudno pa je to, da kljub umazaniji, v kateri žive, navadno dosegajo zelo visoko starost.

Altajci ne poznajo niti sladkorja niti zelenjave. Meso jedo neslano, radi pa pijejo čaj in žganje, ki ga kuhajo sami.

Kaj je gumb?

Mi vsi nosimo gumbe na svojih oblekah in razne zaponke, nikomur med nami pa še ni menda prišlo na misel, da bi smatral gumbe za tako važno stvar, da bi se jih izplačalo zbirati. Drugačnega mnenja pa je bil češki fabrikant Henrik Waldes, lastnik velike tvornice gumbov, ki je že leta 1916. ustanovil poseben muzej za gumbe in zaponke.

V 14 letih se je ta muzej razvil v pravcato evropsko znamenitost in ljudje kar ne morejo verjeti, da se je našel mož, ki se mu je zdelo vredno zbirati gumbe in zaponke. Mi bi rekli takemu človeku, da je čudak, pa vendar ni nič čudaškega na tem, kajti mož, ki leto za letom izdeluje v svojih delavnicah ogromne količine gumbov vseh vrst, ima čisto razumljiv interes na razvoju svoje industrije, ki jo smatra za tako važno ali zanimivo, da ji je posvetil kar cel muzej.

Iz zbirke gumbov in zaponk spoznavamo namreč dolg razvoj človeške umetniške kulture od starih rimskih časov dalje pa do današnjih dni. Zbirke so tako popolne, da jih najdemo težko kje v kakem drugem muzeju na svetu. Tu vidimo zaponke, s kakršnimi so si stari Rimljani spenjali svoje obleke na ramah. Te zaponke so narejene po istem principu kakor današnje naše varnostne igle. Zaponke so čisto podobne našim modernim okraskom, so čisto enostavne in glavna stvar na njih je dobra kakovost blaga in linija. Za naše moderne umetnike ne bi bilo slabo, če bi te starinske vzorce kar kopirali, pa bi jih tudi najbolj razvajene ženske prav rade kupovale.

Muzej je hkrati razstava oblik in materijala. Podoba je, da tudi na tem polju ni nič novega pod solncem. Tu vidimo gumbe in zaponke iz zlata in srebra, iz brona in medenine, pa tudi iz železa, zlasti iz Napoleonove dobe, ko se je prvič razlegal po Evropi klic: Zlato za železo! Tudi jeklo in svinec sta zastopana. Tudi les je tu, ki ga dandanes vedno bolj rabijo v osebno-umetniške svrhe, pa tudi steklo in slonova kost, roženina in kosti in redke vrste porcelan. Posebno porcelanasti gumbi so silno lepi.

Neverjetno je, kako so ljudje svoje gumbe in zaponke krasili in koliko kar predrznih umetniških idej je tu vtelešenih. Največja zanimivost so gumbi z ugankami (rebusi), ki jih poskuša sedaj razreševati lastnica zbirke. Rešitve dajejo lepe verze, verzi na več gumbih pa se zopet zlagajo v kitice. So pa v muzeju tudi gumbi, ki so pravi vzorci slabega okusa.

Poleg zbirke gumbov pa se nahaja v tem muzeju tudi bogata knjižnica o zgodovinskem razvoju oblek in seveda tudi gumbov in zaponk. Waldesov muzej je tudi za Prago nekaj posebnega.

»Mehko« žensko srce

Žensko srce je čudna stvar. Nekateri žensko srce silno hvalijo in ga visoko čislajo, drugi zopet pa nekoliko manj, pač po izkušnjah, ki so jih doživeli. Kdor to ve, bo razumel tudi ta-le prizorček, ki se je nedavno odigral v neki gostilni.

Gost je naročil pečeno goveje meso (»beefsteak«), ampak tako zaradi sigurnosti je pa le vprašal, če je meso tudi mehko.

»O,« je odvrnil natakar, »tako mehko kakor samo žensko srce!«

Gost: »Mhm - ja, veste kaj, potem mi pa rajši prinesite svinjsko pečenko!«

Važno za plešce

Profesor H. C. Shermann na ameriškem »Columbia« vseučilišču je v nekem predavanju, ki ga je imel v društvu ameriških kemikov, govoril o svojih najnovejših odkritijh, o takozvani »vitaminih«. Pri tej priliki se je bavil tudi z vzroki, ki povzročajo pleše. Povedal je, da vpliva na rast las posebno vitamin G. Na podlagi poskusov v svojem laboratorju je ugotovil, da nehajo rasti dlaka in lasje pri vseh živalih in tudi pri ljudeh, kjer ni vitamina G. To je opazoval posebno pri podganah. Če ni v naši hrani vitamina G, začno lasje izpadati, kjer pa ga je dovolj, tam se pleša ne pojavi. Vitamina G je največ v mleku, potem pa v špinači in v zelju. Tako pravi vsaj gospod profesor iz Amerike. Pri nas pa so ljudje, ki uživajo mnogo mleka in tudi dosti več špinače in zelja kot mesa, pa so vseeno plešasti.

Zamorski zobje

V nekem berlinskem listu beremo, da si je prišla nedavno ogledat Berlin, »najbolj amerikansko mesto v Evropi«, mlada Amerikanka. Hodila je po ulicah in si ogledovala zelo radovedno vse, kar ji je bilo novo, najbolj pa ji je bila všeč tablica nekega zobozdravnika, kjer je bilo zapisano:

»Samo zamorci nosijo še zlate zobe! Dajte si torej zlate zobe odstraniti in jaz vam bom vstavil po svoji patentirani metodi nove zobe iz porcelana.«

Amerikanki je bil ta napis zelo všeč, ampak še ne popolnoma. Svojemu nemškemu spremljevalcu in kažipotu je namreč povedala, da v Ameriki tudi zobje iz porcelana niso več moderni, ampak da imajo zobozdravniki v Ameriki najete zamorce, ki čakajo v čakalnicah in ki so pripravljeni, da si dajo izdreti vsak svoj zdravi zob, ki ga potrebuje bolnik, če dobi zato zlat zob. Zamorske zobe pa vstavljajo zobozdravniki svojim bogatim bolnikom.

Humor.

»Kaj pa izvaja sedaj?«
»Deveto simfonijo.«
»Moj Bog, kaj smo prvih osem že zamudili?«

K stoletnici svobode Belgije.
Letos je minilo 100 let, odkar je postala Belgija neodvisna država. To stoletnico slave Belgijci zelo slovesno. Slika nam kaže velik ples, ki so ga priredili na stopnjicah pred vhodom v borzno poslopje v Bruslju. Stebrišče v ozadju pa je bilo sijajno okrašeno.

Izdaja tiskarna »Merkur«, Gregorčičeva ulica 23. Za tiskarno odgovarja Otmar Mihálek. — Urednik Janez Debevec. — Za inseratni del odgovarja August Kozman. — Vsi v Ljubljani.